Հավելված №3
« 31 » « հունվարի » 2022թ. կնքված
№ ՇՄՆ-ԴԾ-22/02 պայմանագրի

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ
Շրջակա միջավայրի նախարարություն
ք.Երևան, Կառավարական 3-րդ շենք
ՖՆ գործառնական վարչություն
ՀՀ 900011035178
ՀՎՀՀ 02507198

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ
ք.Երևան, Չարենցի 46
ՖՆ գործառնական վարչություն
ՀՀ 900018003815
ՀՎՀՀ 02825793

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ № 4
ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿԱՄ ԴՐԱ ՄԻ ՄԱՍԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՆՁՆՄԱՆ-ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

« 31 » « 01 » 2023թ.

Պայմանագրի /այսուհետ՝ Պայմանագիր/ անվանումը՝ ***Պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով տրամադրվող ֆինանսական աջակցության գումարների օգտագործման մասին պայմանագիր***

Պայմանագրի կնքման ամսաթիվը՝ « 31 » « 01 » 2022թ.

Պայմանագրի համարը՝ ՇՄՆ-ԴԾ-22/02

Պետական մարմինը՝ ի դեմս գլխավոր քարտուղար Գ.Գուլյանի և Կազմակերպությունը՝ ի դեմս «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Լ.Ազիզյանի, կազմեցին սույն արձանագրությունը հետևյալի մասին.

Պայմանագրի շրջանակներում Կազմակերպությունը « 01 » « 10 » 2022 թվականից մինչև « 31 » « 12 » 2022 թվականն ընկած ժամանակահատվածում իրականացրել է հետևյալ միջոցառումները.

N	Իրականացված միջոցառման						
	անվանումը	համառոտ բովանդակությունը	ակնկալվող արդյունքները և դրանց գնահատման չափանիշները		քանակական կամ արդյունքային ցուցանիշները		Վճարման ենթակա գումարը (հազար դրամ)
			ըստ պայմանագրի	փաստացի	ըստ պայմանագրի	Փաստացի	
1	Օդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ, հելիոերկրաֆիզիկական ագրոօդերե վութաբանական,հիդրոլոգիական, ռադիոլոգիական դիտարկումներ և մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ	1) Հանրապետության տարածքում՝ մթնոլորտում և գետնի մակերևույթին տեղի ունեցող ֆիզիկական երևույթների ուսումնասիրման նպատակով 45 օդերևութաբանական այդ թվում՝ 6 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) կայաններում լրիվ ծրագրով, իսկ 25 հիդրոլոգիական դիտակետերում՝ կրճատ ծրագրով (միայն օդի ջերմաստիճանի, տեղումների, մթնոլորտային երևույթների և ձյան բարձրության), Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով և միջազգային ստանդարտներին համապա տասխան Գրինվիչի ժամանակով ժամը 00-ին, 03-ին, 06-ին, 09-ին, 12-ին,	Համաձայն ՀՕԿ-ի կոնվենցիայով, ԱՊՀ միջպետական համաձայնագրերով, սույն ծրագրով ամրագրված, ինչպես նաև երկկողմ պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունների կանխատեսումների, տեղեկագրերի, տարեգրերի պատրաստում, ծառայությունների մատուցում և համաշխարհային ու տարածաշրջանային կենտրոններին տեղեկատվության հաղորդում: Այդ թվում՝ 1. ամենօրյա եղանակի փաստացի քարտեզ,	Համաձայն ՀՕԿ-ի կոնվենցիայով, ԱՊՀ միջպետական համաձայնագրերով, սույն ծրագրով ամրագրված, ինչպես նաև երկկողմ պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունների կանխատեսումների, տեղեկագրերի, տարեգրերի պատրաստում, ծառայությունների մատուցում և համաշխարհային ու տարածաշրջանային կենտրոններին տեղեկատվության հաղորդում: Այդ թվում՝ 1. ամենօրյա եղանակի փաստացի քարտեզ,	1.օդերևութաբանական դիտարկումներ 32568	1.օդերևութաբանական դիտարկումներ 30576 2օդերևութաբանական կայանների հարկադիր պարապուրդի արդյունք --	359784,8

ներգործության աշխատանքներ	15-ին, 18-ին և 21-ին, իսկ մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի նկատմամբ՝ շուրջօրյա դիտարկումների իրականացում օդերևութաբանական տարրերի նկատմամբ, 2) հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումներ՝ ակտինոմետրիական և օզոնոմետրիական դիտարկումների իրականացում օզոնի ընդհանուր պարունակության չափումներ, 3) 31 գյուղատնտեսական մշակաբույսերի վրա,խոտհարքներում և արոտավայրերում. ագրոօդերևութաբանական դիտարկումների իրականացում Երևանի մասնագիտացված ագրոօդերևութաբանական կայանում և օդերևութաբանական ցանցի 40 կայաններում, 4) գետավազանային (Դեբեդ, Աղստև, Ախուրյան, Մեծամոր-Քասախ, Սևան-Հրազդան, Արփա, Հարավային) հիդրոլոգիական կայաններում, 5 խոշոր ջրամբարներում (Արփիլճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Մարմարիկի, Ազատի) և Սևանա լճում հիդրոլոգիական ռեժիմային ուսումնասիրությունների իրականացում 5) Մթնոլորտից երկրի մակերևույթի վրա տեղացող ռադիոակտիվ փոշու խտության ամենօրյա, օդերևութաբանական կայաններից բերված հողի նմուշների գումարային բետտա-ակտիվության, ատոմակայանի շրջակայքից (Սևջրից), Արփա և Որոտան գետավազաններից, Սևանա լիճ թափվող գետերից բերված ջրի նմուշներում կոշտ մնացորդների գումարային բետտա-ակտիվության չափումների իրականացում: Ռադիոլոգիական իրավիճակի վերաբերյալ չափումներ՝ 18 կայանում,	2. ամենօրյա Հիդրոօդերևութաբանական տեղեկագիր, 3. յուրաքանչյուր ամիս Ամսական եղանակային պայմանների կանխատեսում, 4. հոկտեմբեր, մարտ ամիսներին Սեզոնային եղանակային պայմանների կանխատեսում, 5. յուրաքանչյուր ամիս Տեսություններ դիտված եղանակային պայմանների մասին 6. յուրաքանչյուր շաբաթ Տեսություններ դիտված և սպասվող երևույթների մասին 7. մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին Երևան քաղաքում և մարզկենտրոններում դիտված միջին օրական ջերմաստիճանների տրամադրում ՀՀ առողջապահության նախարարությանը 8. ըստ կանխատեսման Լիազոր մարմնին և ինտերնետ կայքին եղանակի կանխատեսումների և վտանգավոր երևույթների մասին նախազգուշացումների տրամադրում, 9. ամենօրյա Հանրապետության 10 մարզերի համար հիդրոօդերևութաբանական տեղեկագրերի պատրաստում, 10. ամենօրյա Հիդրոօդերևութաբանական սպասվելիք կամ դիտված վտանգավոր երևույթների մասին տեղեկատվության պատրաստում 11. ամենօրյա Հանրային լրատվամիջոցների համար կանխատեսումներ և տեսություններ, 12. ամենօրյա Աէրոսինոպտիկական նյութեր և կանխատեսումներ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության ավիացիայի վարչության համար, 13. ամենօրյա Ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվության և գեոմագնիսական դաշտի վիճակի փոփոխությունների գնահատում և կանխատեսում, 14. ամենօրյա Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեղաբաշխված Ռուսաստանի Դաշնության զինված ուժերին հիդրոօդերևութաբանական տեղեկատվությամբ և կանխատեսումներով ապահովում, 15. ըստ երևույթների առկայության Շահագրգիռ կազմակերպություններին և բնակչությանը ահազանգում՝	2. ամենօրյա Հիդրոօդերևութաբանական տեղեկագիր, 3. յուրաքանչյուր ամիս Ամսական եղանակային պայմանների կանխատեսում, 4. հոկտեմբեր, մարտ ամիսներին Սեզոնային եղանակային պայմանների կանխատեսում, 5. յուրաքանչյուր ամիս Տեսություններ դիտված եղանակային պայմանների մասին 6. յուրաքանչյուր շաբաթ Տեսություններ դիտված և սպասվող երևույթների մասին 7. մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին Երևան քաղաքում և մարզկենտրոններում դիտված միջին օրական ջերմաստիճանների տրամադրում ՀՀ առողջապահության նախարարությանը 8. ըստ կանխատեսման Լիազոր մարմնին և ինտերնետ կայքին եղանակի կանխատեսումների և վտանգավոր երևույթների մասին նախազգուշացումների տրամադրում, 9. ամենօրյա Հանրապետության 10 մարզերի համար հիդրոօդերևութաբանական տեղեկագրերի պատրաստում, 10. ամենօրյա Հիդրոօդերևութաբանական սպասվելիք կամ դիտված վտանգավոր երևույթների մասին տեղեկատվության պատրաստում 11. ամենօրյա Հանրային լրատվամիջոցների համար կանխատեսումներ և տեսություններ, 12. ամենօրյա Աէրոսինոպտիկական նյութեր և կանխատեսումներ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության ավիացիայի վարչության համար, 13. ամենօրյա Ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվության և գեոմագնիսական դաշտի վիճակի փոփոխությունների գնահատում և կանխատեսում, 14. ամենօրյա Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեղաբաշխված Ռուսաստանի Դաշնության զինված ուժերին հիդրոօդերևութաբանական տեղեկատվությամբ և կանխատեսումներով ապահովում, 15. ըստ երևույթների առկայության Շահագրգիռ կազմակերպություններին և բնակչությանը ահազանգում՝	2.հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումներ-4200 3.ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներ- 610 4.հիդրոլոգիական դիտարկումներ-17844 5.ռադիոլոգիական դիտարկումներ – 4874	2.հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումներ-1456 2օդերևութաբանական կայանների հարկադիր պարապուրդի արդյունք 3.ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներ-610 4.հիդրոլոգիական դիտարկումներ-17844 5. ռադիոլոգիական դիտարկումներ-4874	

	6) ռադիոլոկացիոն դիտարկումներ, մթնոլորտային վտանգավոր երևույթների վրա ակտիվ ներգործություն, տեխնիկական միջոցների շահագործման ու ընթացիկ նորոգման, ակտիվ ներգործությունների վերահսկման և գնահատման, այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ մթնոլորտային երևույթների հետևանքով տնտեսությանը հասցված վնասների չափերի ուսումնասիրման համատեղ աշխատանքներ:	հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների մասին, 16. ամենօրյա Երևանի քաղաքապետարանին հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների մասին տեղեկատվությամբ և կանխատեսումներով ապահովում, 17. ամեն օր և ըստ դիտման փաստի Ինտերնետային կայքի ամենօրյա թարմացում դիտված եղանակի վերլուծական նյութերով և կանխատեսումներով, ըստ կանխատեսման՝ եղանակի վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ նախազգուշա ցումների տեղադրում, 18. մայիս, հոկտեմբեր ամիսներինԴիտված եղանակի սեզոնային վերլուծությունների տրամադրում Ռուսաստանի Դաշնության հիդրոմետ ծառայության համապատասխան ստորաբաժանումներին և Հարավ արևելյան ու միջերկրածովյան երկրների կլիմայական վերլուծությունների կոնսորցիումին, 19. ամեն օր Աերոլոգիական դիագրամաների վերլուծություն, 20. վեգետացիայի սեզոնին յուրաքանչյուր տասնօրյակ Վեգետացիայի ընթացքի վերլուծություններ արբանյակային տվյալների միջոցով, 21. ամենօրյա հեռուստատեսության համար 1 օրվա հիդրոօդերևութաբանական կանխատեսման տրամադրում. 22. ամսական գետերի ամսական ելքերի կանխատեսում. 23. տարեկան 1 անգամ վեգետացիոն ժամանակահատվածի գետերի միջին ելքերի կանխատեսում. 24. յուրաքանչյուր եռամսյակ գետերի միջին եռամսյակային ելքերի կանխատեսում. 25. յուրաքանչյուր տասնօրյակ գետերի տասնօրյակային ելքերի կանխատեսում. 26. ամեն օր գետերի միջին օրական ելքերի կանխատեսում. 27. ամսական և տարեկան Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը. 28. ամենօրյա Սևանա լճի մակարդակը. 29. ամենօրյա գետերի մակարդակի և ելքի տվյալներ. 30. ամենօրյա, ըստ բացթողումների գրաֆիկի Սևանա լճից բաց թողնված ջրի քանակի վերաբերյալ տվյալներ.	հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների մասին, 16. ամենօրյա Երևանի քաղաքապետարանին հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների մասին տեղեկատվությամբ և կանխատեսումներով ապահովում, 17. ամեն օր և ըստ դիտման փաստի Ինտերնետային կայքի ամենօրյա թարմացում դիտված եղանակի վերլուծական նյութերով և կանխատեսումներով, ըստ կանխատեսման՝ եղանակի վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ նախազգուշացումների տեղադրում, 18. մայիս, հոկտեմբեր ամիսներինԴիտված եղանակի սեզոնային վերլուծությունների տրամադրում Ռուսաստանի Դաշնության հիդրոմետ ծառայության համապատասխան ստորաբաժանումներին և Հարավ արևելյան ու միջերկրածովյան երկրների կլիմայական վերլուծությունների կոնսորցիումին, 19. ամեն օր Աերոլոգիական դիագրամաների վերլուծություն, 20. վեգետացիայի սեզոնին յուրաքանչյուր տասնօրյակ Վեգետացիայի ընթացքի վերլուծություններ արբանյակային տվյալների միջոցով, 21. ամենօրյա հեռուստատեսության համար 1 օրվա հիդրոօդերևութաբանական կանխատեսման տրամադրում. 22. ամսական գետերի ամսական ելքերի կանխատեսում. 23. տարեկան 1 անգամ վեգետացիոն ժամանակահատվածի գետերի միջին ելքերի կանխատեսում. 24. յուրաքանչյուր եռամսյակ գետերի միջին եռամսյակային ելքերի կանխատեսում. 25. յուրաքանչյուր տասնօրյակ գետերի տասնօրյակային ելքերի կանխատեսում. 26. ամեն օր գետերի միջին օրական ելքերի կանխատեսում. 27. ամսական և տարեկան Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը. 28. ամենօրյա Սևանա լճի մակարդակը. 29. ամենօրյա գետերի մակարդակի և ելքի տվյալներ. 30. ամենօրյա, ըստ բացթողումների գրաֆիկի Սևանա լճից բաց թողնված ջրի քանակի վերաբերյալ տվյալներ.	6. Մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության աշխատանքներ - 7	6. Մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության աշխատանքներ – 0 կարկտավտանգ երևույթի բացակայության պատճառով ներգործության կարիք չի եղել:	

		31. ապրիլ, հունիս, սեպտեմբեր Սևանա լճի մակարդակի (վարարումների ընթացքում, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ) կանխատեսում. 32. մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին դիտված հեղեղումների տվյալների մշակում և «GIS» համակարգով քարտեզագրում. 33" 1-2անգամ աշնանը տեղեկանքներ լեռնային և նախալեռնային տարածաշրջանում աշնանացան ցորենի պայմանների մասին: 34. յուրաքանչյուր տասնօրյակ տասնօրյակային ագրոտեղեկագրերի կազմում, 35.ձմռան ընթացքում բույսերի ձմեռային հանգստի շրջանի ագրոօդերևութաբանական ամսական տեղեկագրերի կազմում 36. մշտապես, շարունակական ամսական, սեզոնային և տարեկան բնութագրերի վերլուծություն (միջին ջերմաստիճան, տեղումների քանակ և դրանց շեղումը նորմայից), 37. մշտապես, շարունակական տեղումների և ջերմաստիճանի նորմերի վերահաշվարկ, ընդգրկելով նախորդ տարվա դիտարկումների տվյալները, 38. 2022թ. Հայաստանի տարածքում երաշտի գնահատում SPI, NDVI, MVCI ,VCI վեգետացիոն և կլիմայական ինդեքսների կիրառմամբ, 39. մշտապես, շարունակական ՀՀ տարածքում երաշտային պայմանների տասնօրյակային, ամսական և սեզոնային մոնիտորինգի իրականացում, օգտագործելով նաև բուսականության աճի մոնիտորինգի արբանյակային տեղեկատվությունը, 40. մշտապես, շարունակական Հայաստանի տարածաշրջանում կլիմայական էքստրեմումների ինդեքսների (RCLIMDEX) հաշվարկ, արդյունքների տրամադրում շահառուներին, 41. մշտապես, շարունակական ՀՀ տարածքում տաք և ցուրտ ալիքների գնահատում, 42. մշտապես, շարունակական ՀՀ տարածքում և առանձին կլիմայական գոտիներում՝ ջերմաստիճանի և տեղումների տարեկան սեզոնային կտրվածքով՝ փոփոխությունների սպասվող սցենարները	31. ապրիլ, հունիս, սեպտեմբեր Սևանա լճի մակարդակի (վարարումների ընթացքում, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ) կանխատեսում. 32. մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին դիտված հեղեղումների տվյալների մշակում և «GIS» համակարգով քարտեզագրում. 33. 1-2անգամ աշնանը տեղեկանքներ լեռնային և նախալեռնային տարածաշրջանում աշնանացան ցորենի պայմանների մասին: 34. յուրաքանչյուր տասնօրյակ տասնօրյակային ագրոտեղեկագրերի կազմում, 35.ձմռան ընթացքում բույսերի ձմեռային հանգստի շրջանի ագրոօդերևութաբանական ամսական տեղեկագրերի կազմում 36. մշտապես, շարունակական ամսական, սեզոնային և տարեկան բնութագրերի վերլուծություն (միջին ջերմաստիճան, տեղումների քանակ և դրանց շեղումը նորմայից), 37. մշտապես, շարունակական տեղումների և ջերմաստիճանի նորմերի վերահաշվարկ, ընդգրկելով նախորդ տարվա դիտարկումների տվյալները, 38. 2022թ. Հայաստանի տարածքում երաշտի գնահատում SPI, NDVI, MVCI ,VCI վեգետացիոն և կլիմայական ինդեքսների կիրառմամբ, 39. մշտապես, շարունակական ՀՀ տարածքում երաշտային պայմանների տասնօրյակային, ամսական և սեզոնային մոնիտորինգի իրականացում, օգտագործելով նաև բուսականության աճի մոնիտորինգի արբանյակային տեղեկատվությունը, 40. մշտապես, շարունակական Հայաստանի տարածաշրջանում կլիմայական էքստրեմումների ինդեքսների (RCLIMDEX) հաշվարկ, արդյունքների տրամադրում շահառուներին, 41. մշտապես, շարունակական ՀՀ տարածքում տաք և ցուրտ ալիքների գնահատում, 42. մշտապես, շարունակական ՀՀ տարածքում և առանձին կլիմայական գոտիներում՝ ջերմաստիճանի և տեղումների տարեկան սեզոնային կտրվածքով՝ փոփոխությունների սպասվող			

		ըստ գլոբալ և տարածաշրջանային մոդելների, 43.Բարելավել WRF մոդելի արդյունքները միկրոֆիզիկական և կոնվեկցիոն պրոցեսների համապատասխան պարամետրիզացիաների (Kaina Fritsha (KF), Grell (3D), Betsa Millera-Yanicha (BMJ), Zang MakFarlan (ZM)) փաթեթների փորձարկմամբ բարձրացնելու ջերմաստիճանի, ճնշման դաշտի, տեղումներին վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների կանխատեսման ճշգրտությունը /շարունակական/, 44. մշտապես, շարունակական WRF մոդելի կիրառություն վտանգավոր երևույթների հետազոտությունների և կանխատեսումների հարցերում օգտագործելով տարբեր գլոբալ մոդելների արդյունքները, որպես սկզբնական և եզրային պայմաններ, 45. տարվա ընթացքում CPT ծրագրային փաթեթի կիրառություն գնահատելու գլոբալ շրջանառության պրոցեսների և տեղական շրջանառության վիճակագրական կապերը, 46. տարվա ընթացքում Հայաստանի տարածքի ցրտահարության ժամկետների քարտեզագրում ըստ գոտիների, 47. տարվա ընթացքում Մշակել տարբեր բիզնես ծրագրերում հիդրոօդերևութաբանական տեղեկատվության անհրաժեշտության, սպասարկման, մասնագիտական խորհրդատվության ձևեր և մեթոդներ, 48. տարվա ընթացքում Տուրիզմի զարգացման և սպասարկման համար մշակել ուղեցույցներ, բուկլետներ, միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան, 49. մշտապես, շարունակական կլիմայական ամսական տվյալների շարքերի սխալների հայտնաբերում, վերականգնում և համասեռության ապահովում, 50. տարվա ընթացքում ավտոմատ կայաններից հողի խոնավության ստացված տվյալների վերլուծություն և ճշտության գնահատում, 51. Տարեգրերի և տեղեկագրերի կազմում՝ մշտապես, շարունակական ա.ագրոօդերևութաբա նական բ.հիդրոլոգիական,	սցենարները ըստ գլոբալ և տարածաշրջանային մոդելների, 43.Բարելավել WRF մոդելի արդյունքները միկրոֆիզիկական և կոնվեկցիոն պրոցեսների համապատասխան պարամետրիզացիաների (Kaina Fritsha (KF), Grell (3D), Betsa Millera-Yanicha (BMJ), Zang MakFarlan (ZM)) փաթեթների փորձարկմամբ բարձրացնելու ջերմաստիճանի, ճնշման դաշտի, տեղումներին վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների կանխատեսման ճշգրտությունը /շարունակական/, 44. մշտապես, շարունակական WRF մոդելի կիրառություն վտանգավոր երևույթների հետազոտությունների և կանխատեսումների հարցերում օգտագործելով տարբեր գլոբալ մոդելների արդյունքները, որպես սկզբնական և եզրային պայմաններ, 45. տարվա ընթացքում CPT ծրագրային փաթեթի կիրառություն գնահատելու գլոբալ շրջանառության պրոցեսների և տեղական շրջանառության վիճակագրական կապերը, 46. տարվա ընթացքում Հայաստանի տարածքի ցրտահարության ժամկետների քարտեզագրում ըստ գոտիների, 47. տարվա ընթացքում Մշակել տարբեր բիզնես ծրագրերում հիդրոօդերևութաբանական տեղեկատվության անհրաժեշտության, սպասարկման, մասնագիտական խորհրդատվության ձևեր և մեթոդներ, 48. տարվա ընթացքում Տուրիզմի զարգացման և սպասարկման համար մշակել ուղեցույցներ, բուկլետներ, միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան, 49. մշտապես, շարունակական կլիմայական ամսական տվյալների շարքերի սխալների հայտնաբերում, վերականգնում և համասեռության ապահովում, 50. տարվա ընթացքում ավտոմատ կայաններից հողի խոնավության ստացված տվյալների վերլուծություն և ճշտության գնահատում, 51. Տարեգրերի և տեղեկագրերի կազմում՝ մշտապես, շարունակական ա.ագրոօդերևութաբա նական բ.հիդրոլոգիական,			

			գ.ռադիոլոգիական, 52. Տվյալների բանկի ստեղծում՝ մշտապես, շարունակական ա.օդերևութաբանական բ.հիդրոլոգիական գ.աերոլոգիական դ.ակտինոմետրիական ե.օզոնոմետրիական 53. Տվյալների հաղորդում և փոխանակում՝ մշտապես, շարունակական • Գետնամերձ սինոպտիկական դիտարկումներ (SYNOP) ծածկագրով 17 կայանների տվյալների տրամադրում Մոսկվայի տարածաշրջանային կենտրոն՝ համաձայն ԱՊՀ միջպետական համաձայնագրի՝ ամենօրյա, • Կլիմայի ունիվերսալ երկուական միջազգային (BUFR,CREX) ծածկագրերով գետնամերձ և աերոլոգիական տվյալների փոխանակության ապահովում համաշխարհային կենտրոնների համար՝ ամսական. 54. Դիտված վտանգավոր երևույթների սեզոնային տեղեկագրի տրամադրում Տվյալների համաշխարհային կենտրոնին՝ ապրիլ, նոյեմբեր, 55. Ռադիոզոնդարկման տվյալների հաղորդուն ՀՕԿ-ի երեք տարածաշրժանային կենտրոններին՝ամենօրյա 56. Օզոնոմետրիական տվյալների հաղորդում ՀՕԿ-ի Տորոնտոյի (Կանադա) տարածաշրջանային կենտրոնին՝ ամսական, 57. Գամմա ֆոնի շաբաթական տվյալների հաղորդում Ռուսաստանի Դաշնության Օբնինսկ քաղաքի «Թայֆուն» գիտա-արտադրական միավորմանը՝ շաբաթական,	գ.ռադիոլոգիական, 52. Տվյալների բանկի ստեղծում՝ մշտապես, շարունակական ա.օդերևութաբանական բ.հիդրոլոգիական գ.աերոլոգիական դ.ակտինոմետրիական ե. օզոնոմետրիական 53. Տվյալների հաղորդում և փոխանակում՝ մշտապես, շարունակական • Գետնամերձ սինոպտիկական դիտարկումներ (SYNOP) ծածկագրով 17 կայանների տվյալների տրամադրում Մոսկվայի տարածաշրջանային կենտրոն՝ համաձայն ԱՊՀ միջպետական համաձայնագրի՝ ամենօրյա, • Կլիմայի ունիվերսալ երկուական միջազգային (BUFR,CREX) ծածկագրերով գետնամերձ և աերոլոգիական տվյալների փոխանակության ապահովում համաշխարհային կենտրոնների համար՝ ամսական. 54. Դիտված վտանգավոր երևույթների սեզոնային տեղեկագրի տրամադրում Տվյալների համաշխարհային կենտրոնին՝ ապրիլ, նոյեմբեր, 55. Ռադիոզոնդարկման տվյալների հաղորդուն ՀՕԿ-ի երեք տարածաշրժանային կենտրոններին՝ամենօրյա 56. Օզոնոմետրիական տվյալների հաղորդում ՀՕԿ-ի Տորոնտոյի (Կանադա) տարածաշրջանային կենտրոնին՝ ամսական, 57. Գամմա ֆոնի շաբաթական տվյալների հաղորդում Ռուսաստանի Դաշնության Օբնինսկ քաղաքի «Թայֆուն» գիտա-արտադրական միավորմանը՝ շաբաթական,			
2	1. ՀՀ մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի մոնիթորինգի,	1. ՀՀ մակերևութային ջրերի **6** ջրավազանային կառավարման տարածքի, **14** գետավազանի **53** ջրային օբյեկտի **144** դիտակետից ջրի նմուշառման, դաշտային չափումների, ֆիզիկաքիմիական և հիդրոկենսաբանական անալիզների, որակի գնահատման իրականացում	1.1 Մակերևութային ջրերի որակի մասին ջրի քիմիական տվյալների առկայություն: 1.2 ՀՀ մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի գնահատականների առկայություն: 1.3 Օպերատիվ հաղորդագրություններ ջրի «բարձր» և «արտակարգ բարձր» (V դաս) աղտոտվածության վերաբերյալ: 1.4 Մակերևութային ջրերի որակը բնութագրող ֆիզիկաքիմիական և հիդրոկենսաբանական ցուցանիշների առավելագույն ցանկ՝ գույն, ջերմաստիճան,	1.1 Մակերևութային ջրերի որակի մասին ջրի քիմիական տվյալների առկայություն: 1.2 ՀՀ մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի գնահատականների առկայություն: 1.3 Օպերատիվ հաղորդագրություններ ջրի «բարձր» և «արտակարգ բարձր» (V դաս) աղտոտվածության վերաբերյալ: 1.4 Մակերևութային ջրերի որակը բնութագրող ֆիզիկաքիմիական և հիդրոկենսաբանական ցուցանիշների առավելագույն ցանկ՝ գույն, ջերմաստիճան,	1.ՀՀ մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի մոնիթորինգ-9720	1.ՀՀ մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի մոնիթորինգ-9720	76004,1

		հոտ, թափանցիկություն, լուծված թթվածին, թթվածնի հագեցվածություն, թթվածնի քիմիական պահանջարկ, թթվածնի 5-օրյա կենսաքիմիական պահանջարկ, էլեկտրահաղորդականություն, ջրածնային ցուցիչ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ, կոշտություն, հիդրոկարբոնատ իոն, կարբոնատ իոն, սիլիկատ իոն, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, քլորիդ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում, կադմիում, ցինկ, մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն, ընդհանուր օրգանական ածխածին, ընդհանուր կապված ազոտ, հատուկ օրգանական աղտոտիչներ, նավթամթերքներ (բենզոլ, տոլուոլ, քսիլոլ) և մակրոանողնաշարավորներ:	հոտ, թափանցիկություն, լուծված թթվածին, թթվածնի հագեցվածություն, թթվածնի քիմիական պահանջարկ, թթվածնի 5-օրյա կենսաքիմիական պահանջարկ, էլեկտրահաղորդականություն, ջրածնային ցուցիչ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ, կոշտություն, հիդրոկարբոնատ իոն, կարբոնատ իոն, սիլիկատ իոն, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, քլորիդ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում, կադմիում, ցինկ, մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն, ընդհանուր օրգանական ածխածին, ընդհանուր կապված ազոտ, հատուկ օրգանական աղտոտիչներ, նավթամթերքներ (բենզոլ, տոլուոլ, քսիլոլ) և մակրոանողնաշարավորներ:			
2. ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մոնիթորինգի,	2. Բնակավայրերի գետնամերձ շերտի մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի իրականացում և գնահատում	2.1 ՀՀ մինչև 10 բնակավայրի մթնոլորտային օդի գետնամերձ շերտի որակի գնահատականների և աղտոտիչների կոնցենտրացիոն բաշխման քարտեզների առկայություն: 2.2. Օպերատիվ հաղորդագրություններ բնակավայրերի օդային ավազանների «բարձր» և «արտակարգ բարձր» աղտոտվածության վերաբերյալ (յուրաքանչյուր դեպքի համար): 2.3 Օդի գետնամերձ շերտում որոշվող ցուցանիշների առավելագույն ցանկ՝ 1. Ծծմբի երկօքսիդ 2. Ազոտի երկօքսիդ 3. Ածխածնի մոնօքսիդ 4. Գետնամերձ օզոն 5. Ընդհանուր փոշի 6. Փոշու մեջ գտնվող մետաղներ, տարրեր,	2.1 ՀՀ մինչև 10 բնակավայրի մթնոլորտային օդի գետնամերձ շերտի որակի գնահատականների և աղտոտիչների կոնցենտրացիոն բաշխման քարտեզների առկայություն: 2.2 Օպերատիվ հաղորդագրու թյուններ բնակավայրերի օդային ավազանների «բարձր» և «արտակարգ բարձր» աղտոտվածության վերաբերյալ (յուրաքանչյուր դեպքի համար): 2.3 Օդի գետնամերձ շերտում որոշվող ցուցանիշների առավելագույն ցանկ՝ 1. Ծծմբի երկօքսիդ 2. Ազոտի երկօքսիդ 3. Ածխածնի մոնօքսիդ 4. Գետնամերձ օզոն 5. Ընդհանուր փոշի 6. Փոշու մեջ գտնվող մետաղներ, տարրեր,	2.մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգ-18900	2.մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգ-18900	
3. Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի,	3. Հողային ծածկույթի հետազոտական մոնիթորինգ (նմուշառման վայրերը ընտրանքային՝ ըստ վտանգավորության) և ֆիզիկաքիմիական անալիզներ; հողային ծածկույթի աղտոտվածության գնահատում:	3.1 Հողային ծածկույթի որակի գնահատականների առկայություն: 3.2 Հողերի աղտոտվածության վիճակը բնութագրող մինչև 40 ցուցանիշ՝ ջրածնային ցուցիչ, էլեկտրահաղորդականություն, խոնավություն, աղայնություն, սիլիցիում, քլոր, ծծումբ, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում,	3.1 Հողային ծածկույթի որակի գնահատականների առկայություն: 3.2 Հողերի աղտոտվածության վիճակը բնութագրող մինչև 40 ցուցանիշ՝ ջրածնային ցուցիչ, էլեկտրահաղորդականություն, խոնավություն, աղայնություն, սիլիցիում, քլոր, ծծումբ, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ,	3.Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի իրականացում -0	3.Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի իրականացում -0	

		կադմիում, ցինկ, մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, լիթիում, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն, տիտան, ռուբիդիում, ստրոնցիում, ցիրկոնիում, նիոբիում, վոլֆրամ, սնդիկ, բիսմուտ, թորիում:	վանադիում, կադմիում, ցինկ, մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, լիթիում, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն, տիտան, ռուբիդիում, ստրոնցիում, ցիրկոնիում, նիոբիում, վոլֆրամ, սնդիկ, բիսմուտ, թորիում:			
4. Մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների անդրսահմանային տարածման մոնիթորինգ: Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդիաղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ ծրագրի (EMEP),	4.1 Մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների անդրսահմանային տարածման մոնիթորինգի իրականացում, առաջնային տվյալների ստացում, մշակում, գնահատում, պահպանում, տրամադրում: 4.2 Հայաստանի կողմից ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Մեծ հեռավորությունների վրա օդի ատոտվածության անդրսահմանային տարածման մասին» կոնվենցիայով ստանձնած պարտավորությունների կատարում: 4.3 Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ ծրագրի իրականացում:	4.1. Մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների անդրսահմանային տարածման մոնիթորինգային առաջնային տվյալների և գնահատականների առկայություն: 4.2. Հայաստանի կողմից ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Մեծ հեռավորությունների վրա օդի ատոտվածության անդրսահմանային տարածման մասին» կոնվենցիայով ստանձնած պարտավորությունների կատարում: 4.3. Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ ծրագրի առկայություն:	4.1. Մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների անդրսահմանային տարածման մոնիթորինգային առաջնային տվյալների և գնահատականների առկայություն: 4.2. Հայաստանի կողմից ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Մեծ հեռավորությունների վրա օդի ատոտվածության անդրսահմանային տարածման մասին» կոնվենցիայով ստանձնած պարտավորությունների կատարում: 4.3. Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ ծրագրի առկայություն:	4. մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգ- 3240	4. մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգ- 3240	
5. Արաքս գետի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի իրականացում,	5. Արաքս գետի ջրի և հատակային նստվածքի հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի իրականացման միջոցառումներ՝ նմուշառում և նմուշների ֆիզիկաքիմիական անալիզներ, առաջնային տվյալների ստացում, տվյալների վերլուծություն: Արաքս գետի հայ-իրանական սահմանի հատվածում ջրի աղտոտման հնարավոր աղբյուրների և պատճառների բացահայտում, գնահատում:	5.1 Արաքս գետի հայ-իրանական սահմանի հատվածի ջրի և հատակային նստվածքի որակի մասին ֆիզիկաքիմիական տվյալների առկայություն: 5.2. Արաքս գետի ջրի որակի վրա աղտոտման կետային ու դիֆուզային աղբյուրների և ճնշման գործոնների ներգործության գնահատական ների առկայություն: 5.3. ՀՀ կողմից ստանձնած միջազգային պարտավորությունների կատարում: 5.4. Արաքս գետի և վտակների ջրի որակը բնութագրող ցուցանիշների առավելագույն ցանկը՝ գույն, ջերմաստիճան, հոտ, թափանցիկություն, լուծված թթվածին, թթվածնի հագեցվածություն, թթվածնի քիմիական պահանջարկ, թթվածնի 5-օրյա կենսաքիմիական պահանջարկ, էլեկտրահաղորդականություն, ջրածնային ցուցիչ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ, կոշտություն, հիդրոկարբոնատ իոն, սիլիկատ իոն, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, քլորիդ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում, կադմիում, ցինկ,	5.1 Արաքս գետի հայ-իրանական սահմանի հատվածի ջրի և հատակային նստվածքի որակի մասին ֆիզիկաքիմիական տվյալների առկայություն: 5.2. Արաքս գետի ջրի որակի վրա աղտոտման կետային ու դիֆուզային աղբյուրների և ճնշման գործոնների ներգործության գնահատականների առկայություն: 5.3. ՀՀ կողմից ստանձնած միջազգային պարտավորությունների կատարում: 5.4. Արաքս գետի և վտակների ջրի որակը բնութագրող ցուցանիշների առավելագույն ցանկը՝ գույն, ջերմաստիճան, հոտ, թափանցիկություն, լուծված թթվածին, թթվածնի հագեցվածություն, թթվածնի քիմիական պահանջարկ, թթվածնի 5-օրյա կենսաքիմիական պահանջարկ, էլեկտրահաղորդականություն, ջրածնային ցուցիչ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ, կոշտություն, հիդրոկարբոնատ իոն, սիլիկատ իոն, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, քլորիդ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում, կադմիում, ցինկ, մանգան,	5. Արաքս գետի ջրի աղտոտվածության մոնիթորինգ- 520	5. Արաքս գետի ջրի աղտոտվածության մոնիթորինգ- 520	

		մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն: 5.5 Արաքս գետի հատակային նստվածքները բնութագրող ցուցանիշների առավելագույն ցանկը՝մինչև 25 մետաղ:	մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն: 5.5 Արաքս գետի հատակային նստվածքները բնութագրող ցուցանիշների առավելագույն ցանկը՝մինչև 25 մետաղ:			
6. Շրջակա միջավայրի նախարարության և ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի, էկոպորտալի սպասարկում, ՕՊՕ համակարգի սպասարկում	6.1 ՇՄՆ կայքում նյութերի տեղադրում՝ ըստ սահմանված կարգի: Եռալեզու կայքի ամենօրյա թարմացում: 6.2 ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի սպասարկում 6.3 Հայաստանի էկոպորտալի սպասարկում 6.4 «Օդի պահանջվող օգտագործում» համակարգի սպասարկում:	6. Շրջակա միջավայրի նախարարության և ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի անխափան աշխատանք, տեղեկատվության հասանելություն	6. Շրջակա միջավայրի նախարարության և ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի անխափան աշխատանք, տեղեկատվության հասանելություն			
7.«Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի» (Օրհուս կենտրոնի) սպասարկում	7. Օրհուս կենտրոնի միջոցառումների կազմակերպում	7.Երևանյան Օրհուս կենտրոնի սպասարկում	7.Երևանյան Օրհուս կենտրոնի սպասարկում			
8. ՀՀ տարածքի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիտորինգի իրականացում	8.1 ՀՀ տարածքի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակի մոնիթորինգի իրականացում 8.2 ՀՀ տարածքի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի մոնիթորինգի իրականացում	8. Ստացված արդյունքները հնարավորություն կտան գնահատելու ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերում տեղիունեցող քանակական և որակական փոփոխությունները, ջրերը սպառումից զերծ պահելու նպատակով. էլեկտրահաղորդականություն, ջրածնային ցուցիչ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ, կոշտություն, հիդրոկարբոնատ իոն, կարբոնատ իոն, սիլիկատ իոն, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, քլորիդ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում, կադմիում, ցինկ, մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն, ստրոնցիում, բարիում:	8. Ստացված արդյունքները հնարավորություն կտան գնահատելու ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերում տեղիունեցող քանակական և որակական փոփոխությունները, ջրերը սպառումից զերծ պահելու նպատակով. էլեկտրահաղորդականություն, ջրածնային ցուցիչ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ, կոշտություն, հիդրոկարբոնատ իոն, կարբոնատ իոն, սիլիկատ իոն, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, քլորիդ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, նատրիում, մագնեզիում, կալցիում, կալիում, պղինձ, երկաթ, արսեն, կապար, քրոմ, վանադիում, կադմիում, ցինկ, մանգան, մոլիբդեն, ալյումին, նիկել, բոր, բերիլիում, սելեն, անագ, անտիմոն, ստրոնցիում, բարիում:	8,1. Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակի մոնիթորինգ-4709 8,2,.Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի մոնիթորինգ-0	8.1. Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակի մոնիթորինգ-4709 8.2.Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի մոնիթորինգ-0	
9. Թափոնների վերաբերյալ վարչական վիճակագրական հաշվետվություններ ի վերլուծություն:	9. ՀՀ տարածքում 2021թ. առաջացած թափոնների վերաբերյալ կազմակերպությունների կողմից ներկայացված վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների ուսումնասիրում, վերլուծություն:	9.Հաշվետվություններ 9.1 Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների վերաբերյալ հաշվետվություններ 9.2 Թափոնների հեռացման վայրերի վերաբերյալ հաշվետվություններ,	9.Հաշվետվություններ 9.1 Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների վերաբերյալ հաշվետվություններ 9.2 Թափոնների հեռացման վայրերի վերաբերյալ,			

	10. Թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման աշխատանքներին աջակցություն:	10. Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների և հեռացման վայրերի ռեեստրների ստեղծմանն աջակցություն	9.3 Տեխնոլոգիաներ և/կամ տեղեկատվական աղբյուրներ: 10. Մեթոդներ	9.3 Տեխնոլոգիաներ և/կամ տեղեկատվական աղբյուրներ: 10. Մեթոդներ	10. Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների և հեռացման վայրերի թիվ -9	10. Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների և հեռացման վայրերի թիվ -9	
	11. Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող, ջուր) ԿՕԱ ների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում:	11.1 «Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» Ստոկհոլմի կոնվենցիայով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարմանն աջակցելու նպատակով, լաբորատոր հետազոտությունների իրականացում:	11. Մեթոդական ցուցումներ	11. Մեթոդական ցուցումներ	11.Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում ԿՕԱ-ների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում-300	11.Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում ԿՕԱ-ների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում-300	
	12. Երկրորդային հումքի վերամշակման և օրգանական թափոնների կրկնակի օգտագործման միջազգային փորձի ուսումնասիրում:	12. Երկրորդային հումքի վերամշակման և օրգանական թափոնների կրկնակի օգտագործման եղանակների և մեթոդների ուսումնասիրում:					
	13. Վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրում	13. Պոլիքլորացված բիֆենիլներ (PCBs), պոլիքլորացված տերֆենիլներ (PCTs), պոլիքլորացված նաֆթալիններ (PCNs) կամ պոլիբրոմացված բիֆենիլներ (PBBs) ներառյալ հեքսաբրոմոբիֆենիլ պարունակող, կամ դրանցով աղտոտված, թափոնների էկոլոգիապես համահունչ կառավարման տեխնիկական ուղեցույցի մշակում			13.Միջազգային լավագույն փորձի և վերլուծությունների արդյունքում մշակված տեխնոլոգիաների և տեղեկատվական աղբյուրների թիվ –7	13.Միջազգային լավագույն փորձի և վերլուծությունների արդյունքում մշակված տեխնոլոգիաների և տեղեկատվական աղբյուրների թիվ –7	
3	Շրջակա միջավայրի մոնիթորիգ և հիդրոօդերևութաբանական դիտարկումների ամփոփում	Տեղեկագրեր,ամփոփագրեր և այլն			Շրջակա միջավայրի մոնիթորիգ և հիդրոօդերևութաբանական դիտարկումների տեղեկագրեր,ամփոփագրեր և այլն- 10	Շրջակա միջավայրի մոնիթորիգ և հիդրոօդերևութաբանական դիտարկումների տեղեկագրեր,ամփոփագրեր և այլն-10	

4	Անտառային պետական մոնիթորինգի իրականացում	Անտառների և անտառային հողերի վրա ներգործության ու դրա հետևանքների, ապօրինի հատումների, բնափայտի տեղափոխման, իրացման և բացասական գործողությունների կանխարգելում	• տվյալների շտեմարանի ստեղծում քարտեզների ստեղծում (հա) • քարտեզների ստեղծում (հա), • պլանով նախատեսված աշխատանքների թերությունների բացահայտում և վերացում (հատ) • բացասական ներգործությունների կանխարգելում • հայտնաբերված ապօրինի հատումների թիրախային օջախների քանակ իրազեկում (հա • տարեկան բնափայտի իրական ծավալների վերհանում (խմ)	• 2020-2021 թթ.-երի արբանյակային պատկերների վերծանման արդյունքների արխիվացում: • ՀՀ անտառածածկի և սաղարթի փոփոխության քարտեզների ստեղծում • պլանով նախատեսված աշխատանքների թերությունների բացահայտում և վերացում (հատ) • անտառպահպանության, անտառպաշտպանության և անտառվերականգման աշխատանքների թերացումների և խնդիրների վաղաժամ հայտնաբերում և կանխարգելում: • հայտնաբերված ապօրինի հատումների թիրախային օջախների բացահայտում ԲՀՊՏ-ների և «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի տարածքներում և իրազեկում փայտանյութի սպառման շուկայի, մթերված և իրացված, ներմուծված և արտահանված ծավալների վերլուծություն	1.Անտառներում դիտարկումների քանակ-10	1.Անտառներում դիտարկումների քանակ-10	14585,2

Ընդհանուր առմամբ դրամաշնորհի պայմանագրի շրջանակներում միջոցառումները իրականացվել են ըստ պայմանագրի սահմանված չափով և որակով: 2022թ. 4-րդ եռամսյակի ընթացքում կատարվել է դիտարկումների ամփոփում, կազմվել են թվով 10 ամփոփագրեր: Հաշվետու ժամանակաշրջանում օդերևութաբանական և հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումների մասով կա շեղում, որը պայմանավորված է եղանակային պայմաններով, ինչի արդյունքում 2 օդերևութաբանական կայանների աշխատանքներ ժամանակավորապես դադարեցվել են և ձևակերպվել է աշխատողների հարկադիր պարապուրդ: Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող, ջուր) կայուն օրգանական աղտոտիչների մնացորդային քանակները որոշվել են, համաձայն Ստոկհոլմի Կոնվենցիայի, 100 տոկոսով, ցուցանիշների համապատասխանության տեսակարար կշիռը (արդյունավետությունը) ծրագրով հաստատված մոնիթորինգային ցուցանիշներին կազմում է 100 տոկոս , Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության ստանդարտներին համապատասխանության աստիճանը,կանխատեսումների արդարացվածության տոկոսը կազմում է 85 տոկոս, վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի համար սահմանվածի չափով՝ 25 տոկոս, անտառտնտեսությունների և բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ընդգրկվածության աստիճանը կազմում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համար սահմանվածի չափով՝ 20 տոկոս:

ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**450374,1**

ՀԱՆՁՆԵՑ

Ստորագրություն

ազգանուն, անուն

ԸՆԴՈՒՆԵՑ

ստորագրություն

ազգանուն, անուն

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և մոնիթորինգ» ծրագրի Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ և տեղեկատվության ապահովում միջոցառման գծով արդյունքային /կատարողական/ցուցանիշների վերաբերյալ

Ծրագրի դասիչը 1016

Ծրագրի անվանումը *Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և մոնիթորինգ*

Ծրագրի միջոցառումները

Ծրագրի դասիչը՝	1016
Միջոցառման դասիչը՝	11004
Միջոցառման անվանումը՝	Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ և տեղեկատվության ապահովում
Նկարագրությունը՝	Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի տեղեկատվության տրամադրման
Միջոցառման տեսակը՝	Ծառայությունների մատուցում
Միջոցառումն իրականացնողի անվանումը՝	Մասնագիտացված կազմակերպություններ

	ՊԼԱՆԱՅԻՆ ցուցանիշներ				ՓԱՍՏԱՑԻ ցուցանիշներ					Ծրագրային ցուցանիշից փաստացի կատարողականի չեղման պատճառները
	Առաջին եռամսյակ	Առաջին կիսամյակ	Ինն ամիս	2022թ Տարի	Առաջին եռամսյակ	Առաջին կիսամյակ	Ինն ամիս	Տարի	Ծրագրային ցուցանիշից փաստացի չեղումը	
Արդյունքի չափորոշիչներ										
Օդերևութաբանական դիտարկումներ /հատ/	31860	64074	96642	129210	30436	61914	93730	124306	4904	2 օդերևութաբանական կայանների հարկադիր պարապուրդի արդյունքում
Հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումներ, /հատ/	3994	8271	12595	16795	2392	5870	9595	11051	5744	2 օդերևութաբանական կայանների հարկադիր պարապուրդի արդյունքում
Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներ /հատ/	431	6948	13241	13851	431	6948	13241	13851	0	
Հիդրոլոգիական դիտարկումներ /հատ/	17002	36980	56922	74766	17002	36980	56922	74766	0	
Ռադիոլոգիական դիտարկումներ,/հատ/	4792	9682	14580	19454	2880	5858	9384	14258	5196	Թերակատարվել է պայմանավորված այդ աշխատանքների կատարման համար նոր սարքեր-սարքավորումների ձեռք բերման դժվարություններով, քանի որ սարքերի մատակարարումը իրականացվում է արտերկրից,մի մասը մատակարարվել է 1-ին եռամսյակում,իսկ մյուս մասը 2-րդ եռամսյակում: Նոր ստացված սարքեր-սարքավորումները դրվել են շահագործման մեջ 01.09.2022թ. և նույն օրվանից էլ իրականացվել են միջոցառումների ծրագրով նախատեսված
Մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործություն/կատարման հաճախականությունն ըստ պրոցեսի առկայության/ /մարտից մինչև հոկտեմբեր/ Մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործություն, օր	31	122	214	221	0	45	64	64	157	կարկտավտանգ երևույթի բացակայության պատճառով ներգործության կարիք չի եղել
Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ	5500	18660	33700	43420	5500	18660	33700	43420	0	
Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ	18800	37600	56400	75300	18800	37600	56400	75300	0	
Արաքս գետի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիտորինգի իրականացում,ցուցանիշ	160	840	1520	2040	0	840	1520	2040	0	
Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ	0	5000	10000	10000	0	5000	10000	10000	0	
Հայաստանում օդի անդրսահմանային աղտոտման մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ	675	3915	7155	10395	675	3915	7155	10395	0	
Սևծովերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակի մոնիթորինգի իրականցում, ցուցանիշ	4704	9420	14130	18839	4704	9420	14130	18839	0	
Սևծովերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ	0	2200	4400	4400	0	2200	4400	4400	0	
Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող և ջուր) կայուն օրգանական աղտոտիչների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականցում ցուցանիշ	75	150	225	300	75	150	225	300	0	
Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման ուսումնասիրվող օբյեկտների և հեռացման վայրերի թիվ, հատ	6	14	22	31	6	14	22	31	0	
Անտառներում դիտարկումներ և ուսումնասիրությունների քանակ, հատ	5	20	35	45	5	20	35	45	0	
Միջազգային լավագույն փորձի և վերլուծությունների արդյունքում մշակված տեխնոլոգիաների և տեղեկատվական աղբյուրների թիվ, հատ	5	12	18	25	5	12	18	25	0	
Վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների ուսումնասիրություն և վերլուծություն. առաջացած թափոնների հաշվառում և դասակարգում, դրանց հիման վրա հաշվետվությունների կազմում, /փոկոս/	100	100	100	100	100	100	100	100	0	
Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի և հիդրոօդերևութաբանական դիտարկումների ամփոփում /տեղեկագրեր,ամփոփագրեր և այլն/ հատ	4	8	12	22	4	8	12	22	0	
Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող, ջուր) կայուն օրգանական աղտոտիչների մնացորդային քանակների որոշում համաձայն Ստրոկհոլմի Կոնվենցիայի, փոկոս	100	100	100	100	100	100	100	100	0	
Ցուցանիշների համապատասխանության տեսակարար կշիռը (արդյունավետությունը) ծրագրով հաստատված մոնիթորինգային ցուցանիշներին, փոկոս	100	100	100	100	100	100	100	100	0	

Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության սպանդարտներին համապատասխանության աստիճան,կանխատեսումների արդարացվածության տոկոսը ոչ պակաս 80%-ից, տոկոս	*85*	*85*	*85*	*85*	*85*	*85*	*85*	*85*	*0*	
Վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրում, տոկոս	*25*	*50*	*75*	*100*	*25*	*50*	*75*	*100*	*0*	
Անփաթուխտեսությունների և բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ընդգրկվածության աստիճանը, տոկոս	*10*	*40*	*60*	*80*	*10*	*40*	*60*	*80*	*0*	
Միջոցառման վրա կատարվող ծախսը (հազար դրամ) *	*323 522,0*	*821 716,9*	*1 229 900,1*	*1 712 830,8*	*323 522,0*	*821 716,9*	*1 229 900,1*	*1 680 274,2*	*32556,6*	

*ՀՀ Կառավարության 2022թ-ի մայիսի 5-ի ,,Հայաստանի Հանրապետության 2022թ-ի պետական բյուջեի մասին ,,ՀՀ օրենքում և ՀՀ կառավարության 2021թ-ի դեկտեմբերի 23-ի N 2121-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N612-Նորոշմամբ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի Կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին հատկացվել է լրացուցիչ 93 792.3 հազար դրամ՝ հարկային պարտավորությունների մարման համար,
ՀՀ Կառավարության 2022թ-ի սեպտեմբերի 8-ի ,,Հայաստանի Հանրապետության 2022թ-ի պետական բյուջեի մասին ,,ՀՀ օրենքում և ՀՀ կառավարության 2021թ-ի դեկտեմբերի 23-ի N 2121-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 1407 որոշմամբ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի Կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին հատկացվել է լրացուցիչ 10837.4 հազար դրամ՝ անշարժ գույքերի պետական գրանցման նպատակով,
ՀՀ Կառավարության 2022թ-ի սեպտեմբերի 16-ի ,,Հայաստանի Հանրապետության 2022թ-ի պետական բյուջեի մասին ,,ՀՀ օրենքում և ՀՀ կառավարության 2021թ-ի դեկտեմբերի 23-ի N 2121-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 1414 որոշմամբ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի Կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի հատկացումներից պակասեցվել է 9409.1 հազար դրամ՝ ԱԻՆ մասնաշենքում տեղակայված ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի կողմից օգտագործվող տարածքի կոմունալ ծախսերի, էներգետիկ ծառայությունների փոխհատուցման նպատակով:
«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի Կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի հատկացումներից պակասեցվել է 9409.1 հազար դրամ՝ ԱԻՆ մասնաշենքում տեղակայված ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի կողմից օգտագործվող տարածքի կոմունալ ծախսերի, էներգետիկ ծառայությունների փոխհատուցման նպատակով:
ըստ նախնական և աշխատանքային կարգով իրականացված հաշվարկների՝ որոամաշնորհի պայմանագիրը պակաս է ֆինանսավորվել 5052.5 հազար դրամով : 2022թ. դեկտեմբեր ամսին հետ է վերադարձվել բյուջե

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի Կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն — ստորագրություն — Լ.Ազիզյան (Ա.Հ.Ա.)

Կ.Տ.

« 20 » « հունվարի»
2023թ.

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
ՀՀ-ՇՄՆ-ԴԾ-22/02 պայմանագրով 2022թ. ընթացքում նախատեսված միջոցառումների կատարման մասին

1. ՀԻԴՐՈՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1. Օդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Հաշվետու ժամանակահատվածում մթնոլորտում և գետնի մակերևույթին տեղի ունեցող ֆիզիկական երևույթների ուսումնասիրման նպատակով օդերևութաբանական դիտարկումները կատարվել են Հանրապետության տարածքի 43 օդերևութաբանական (այդ թվում՝ 4 բարձրլեռնային դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) կայաններում՝ լրիվ ծրագրով, իսկ 24 հիդրոլոգիական կայաններում՝ կրճատ ծրագրով /միայն օդի ջերմաստիճանի, տեղումների, մթնոլորտային երևույթների և ձյան ծածկի բարձրության/, Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան 3 ժամը մեկ անգամ 00 ժամից սկսած (Գրինվիչի ժամանակով), իսկ մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի նկատմամբ՝ շուրջօրյա: Դիտակումներն իրականացվել են օդերևութաբանական բոլոր տարրերի նկատմամբ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Վարդենյաց և Որոտանի լեռնանցքի դժվարամատչելի օդերևութաբանական կայանները ժամանակավորապես դադարեցրել են աշխատանքը՝ Վարդենյաց լեռնանցքը եղանակային պայմաններով պայմանավորված, իսկ Որոտանի լեռնանցքի աշխատանքները, պայմանավորված նոր աշխատակիցների համալրման անհնարինությամբ, ժամանակավորապես դադարեցվել են, իսկ աշխատակիցների համար ձևակերպվել է հարկադիր պարապուրդ:

Ամեն օր կազմվել է առաջիկա 5 օրվա եղանակի կանխատեսում, իսկ յուրաքանչյուր ամսվա վերջին՝ հաջորդ ամսվա օդերևութաբանական պայմանների խորհրդատվական կանխատեսումը:

Յուրաքանչյուր շաբաթ կատարվել են դիտված օդերևութաբանական պայմանների՝ շաբաթական, իսկ ամսվա վերջում՝ ամսական վերլուծություններ:

Կազմվել են հաշվետու ժամանակահատվածի ընթացքում դիտված օդերևութաբանական տվյալների ամսական աղյուսակներ:

Կատարվել են օդերևութաբանական ամենօրյա տվյալների շարունակական արխիվացման աշխատանքներ:

Կայաններից ստացված տեղեկատվությունը ենթարկվել է վերլուծական ստուգման և հանձնվել մուտքագրման բաժին՝ «CLICOM» ծրագրով օդերևութաբանական տվյալների բանկ մուտքագրման նպատակով:

Ընդհանուր առմամբ, իրականացվել են 124306 օդերևութաբանական դիտարկումներ (նախատեսված դիտարկումների քանակ՝ 129210):

Շահագրգիռ կազմակերպություններն ապահովվել են օդերևութաբանական ռեժիմային տվյալներով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում տրվել է 54 նախազգուշացում օդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ:

հ/հ	Երևույթի տեսակը	Չափի միավոր	անբարենպաստ երևույթի քանակը	վտանգավոր երևույթի քանակը
1.	քամի	դեպք	149	12
2	մառախուղ	դեպք	55	13
3	ձյուն	դեպք	-	1
4	անձրև	դեպք	5	2
5	կարկուտ	դեպք	27	2
6	Սաստիկ շոգ	դեպք	-	23

1.2. Աերոլոգիական դիտարկումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բաց է թողնվել 91 ռադիոզոնդ: Հարկ է նշել, որ ռադիոզոնդերի համար բյուջետային ֆինանսավորում չի հատկացվել, դրանք մեզ հատկացվում են ՀՕԿ-ի կողմից և հաշվի առնելով ռադիոզոնդերի սահմանափակ քանակությունը, ռադիոզոնդարկումը, տարվա ընթացքում, իրականացվում է միայն խիստ անհրաժեշտ դեպքերում:

Միաժամանակ կայանում կատարվել են լրիվ ծրագրով օդերևութաբանական և ռադիոմետրիական դիտարկումներ:

1.3. Հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումներ

ա/ Օզոնոմետրիա

Օզոնոմետրիական դիտարկումներն իրականացվել են Ամբերդ բարձր լեռնային դժվարամատչելի օդերևութաբանական կայանում, Դոբսոնի սպեկտրոֆոտոմետրով՝ օրվա ցերեկային ժամերին պարզ երկնքի դեպքում՝ 3 - 5 անգամ:

Ամբերդ օդերևութաբանական կայանից ստացված դիտանյութերի արդյունքները սահմանված կարգով մշակվել և ուղարկվել են ՀՕԿ-ի Օզոնային և ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման տվյալների համաշխարհային կենտրոն (WOUDC):

բ/ Ակտինոմետրիա

Ակտինոմետրական դիտարկումներն իրականացվել են 3 կայաններում՝ Երևան-ագրո, Մարտունի, Սևան: Դիտարկումները կատարվել են օրվա ցերեկային ժամերին 3 ժամը մեկ անգամ /Գրինվիչի ժամանակով ժամը 03.30, 06.30, 09.30, 12.30, 15.30/, գիշերային ժամերին՝ մեկ անգամ /Գրինվիչի ժամանակով ժամը 21.30-ին/, արեգակնային կարճալիք

ուղիղ, ցրված ու անդրադարձված ճառագայթման և ճառագայթային հաշվեկշռի վերաբերյալ, կատարվել է նաև գումարային երկարալիք ճառագայթման հաշվեկշռի և ազդեցության մակերևույթի ալբեդոյի հաշվարկ:

Կատարվել է ակտինոմետրական արխիվային տվյալների թվայնացում ըստ համապատասխան ծրագրի:

Կատարվել է Հայաստանի բոլոր մարզերի համար ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվության բնութագրիչների մշակում՝ ինդեքսների տեսքով, ինչպես նաև Արեգակի ակտիվության ու գեոմագնիսական դաշտի վիճակի մասին տեղեկատվության մշակում՝ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի ամենօրյա տեղեկագրի և ՋԼՄ-ների համար:

Ընդհանուր առմամբ իրականացվել են հելիոերկրաֆիզիկական 11051 դիտարկումներ (նախատեսված դիտարկումների քանակ՝ 16795):

1.4. Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներն իրականացվել են Երևանի մասնագիտացված ագրոօդերևութաբանական կայանում և օդերևութաբանական ցանցի 39 կայաններում: Ագրոօդերևութաբանական սպասարկումն իրականացվել է կայաններից ստացված տեղեկատվության հիման վրա:

Հանրապետության պետական կառավարման մարմիններին, մարզպետարաններին, ֆերմային տնտեսություններին և տարբեր կազմակերպություններին տրվել է անհրաժեշտ տեղեկատվություն ագրոօդերևութաբանական պայմանների մասին:

Կազմվել են.

- տասնօրյակային, ամսական (ձմռան ամիսներին), շաբաթական ամփոփ և եռամսյակային (I,II,III) ագրոօդերևութաբանական տեղեկատվություններ,
- տեղեկանք աշնանացան ցորենի ցանքի, աճի և ձմեռման պայմանների վերաբերյալ,
- տեղեկանք գյուղատնտեսական աշխատանքների ժամկետների վերաբերյալ՝
  վաղահաս կարտոֆիլի ցանքի,
  ջերմասեր մշակաբույսերի սածիլման,
- կազմվել են օդի միջին, առավելագույն, նվազագույն, հողի մակերևույթի նվազագույն ջերմաստիճանների, տեղումների և ձնածածկույթի գրաֆիկներ,
- ներբեռնվել է արբանյակային տեղեկատվություն (վեգետացիոն ցուցիչի ընթացք, մշակաբույսերի սթրես, երաշտի ինդեքս) տեղեկագրի համար

Կատարվել են՝

- աշնանացան ցորենի վնասվածություն գնահատում ձմռան ցրտերից(%),
- աշնանացան ցորենի վեգետացիայի վերսկսման պահին հողի խոնավության պաշարների գնահատում ըստ գոտիների՝ փետրվարի 20-ի, մարտի 10-ի և 20-ի դրությամբ (0-20, 0-50 սմ շերտերում),
- դիտված անբարենպաստ ագրոօդերևութաբանական պայմանների հետևանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն,
- կայաններից ստացվող ամենօրյա և տասնօրյակային տեղեկատվության վերծանում, մշակում, համեմատում բազմամյա միջին արժեքների հետ,
- օդի հարաբերական խոնավության տվյալների ամենօրյա սպասարկում,

- երաշտի տասնօրյակային հաշվարկներ մշակաբույսերի աճի և զարգացման վիճակը գնահատելու համար,
- ագրոօդերևութաբանական տվյալների շարունակական թվայնացման և արխիվացման աշխատանքներ,
- վերահսկվել է կայաններից ստացվող տեղեկատվությունը, թերությունները ճշտվել է հեռախոսակապով,
- ուսումնասիրվել է ավտոմատ կայաններից ստացվող տեղեկատվությունը համեմատելով փաստացի տվյալների հետ,

Կատարվել են ֆենոլոգիական կանխատեսումներ Արարատյան դաշտում՝
- ծիրանենու ծաղկման
- դեղձենու ծաղկման
- խաղողի վազի ծաղկման
- հաշվարկվել է լեռնային շրջաններում աշնանացան ցորենի մոմային հասունացման և հասկակալման ժամկետների վերաբերյալ,

Կատարվել են բերքատվության կանխատեսումներ՝
- հաշվարկվել է Արարատյան դաշտի ծիրանի և խաղողի միջին հանրապետական բերքատվության,
- հաշվարկվել է հացահատիկային մշակաբույսերի վեգետացիայի վերսկսման, ցողունակալման և հասկակալման փուլերի միջին հանրապետական բերքատվության,
- հաշվարկվել է բանջարանոցային մշակաբույսերի և կարտոֆիլի հանրապետական միջին բերքատվության,
- հաշվարկվել է խոտաբույսերի հանրապետական միջին բերքատվության,

Ագրոօդերևութաբանական կանխատեսումների արդարացման աստիճանը կազմել է.
- ծիրանենու ծաղկում՝ 100%
- դեղձենու ծաղկում՝ 100%
- խաղողի վազի ծաղկում՝100%

Ընդհանուր առմամբ, իրականացվել են ագրոօդերևութաբանական 13851 դիտարկումներ (նախատեսված դիտարկումների քանակ՝ 13851):

1.5. Հիդրոլոգիական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Իրականացվել են ռեժիմային հիդրոլոգիական ուսումնասիրություններ 7 գետավազանի (Դեբեդ, Աղստև, Ախուրյան, Մեծամոր-Քասախ, Սևան-Հրազդան, Արփա, Հարավային) հիդրոլոգիական կայանների 80 գետային, 2 ջրանցքի, 5 ջրամբարային և 4 լճային հիդրոլոգիական դիտակետերում: Սահմանված կարգով հիդրոլոգիական դիտակետերում իրականացվել են ջրի ելքի չափումներ, կատարվել են ջրի մակարդակի, ջրի և օդի ջերմաստիճանի, սառցային երևույթների դիտարկումներ:

Սևանա լճի 4 դիտակետերում կատարվել են ջրի մակարդակի, ջերմաստիճանի ամենօրյա 2 ժամկետային դիտարկումներ: Ստացված տեղեկատվությունն ամեն օր հաղորդվել է շահագրգիռ կազմակերպություններին:

Ամեն ամիս կազմվել է Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին, ինչպես նաև տվյալները հրապարակվել են «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

Ամեն օր 46 գետային, 5 ջրամբարային և 4 լճային հիդրոլոգիական դիտակետերից, ինչպես նաև Արփա-Սևան ջրատար-Ծովինար և Հրազդան ՀԷԿ-ի ուղղաթեք ջրանցք-Գեղամավան դիտակետերից ստացվել է հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնց հիման վրա կազմվել են ամենօրյա հիդրոլոգիական տեղեկագրեր և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին, ինչպես նաև տեղեկագրերը հրապարակվել են «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

22.02.2022 թվականին գետավազանային հիդրոլոգիական կայաններից ստացվել են 2021 թվականի դաշտային դիտարկման նյութերը:

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված գրությունների հիման վրա պատրաստվել և տրամադրվել է անհրաժեշտ հիդրոլոգիական տեղեկատվություն:

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Սևանա լճի մակարդակը կազմել է 1900.28մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ ցածր է 15 սմ-ով, իսկ 2022 թվականի հունվարի 1-ի մակարդակի համեմատ ցածր է 15սմ-ով:

Ջրամբարների ջրալցվածությունը 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է. Արփիլիճ ջրամբար՝ 41.40 մլն մ^3 Ախուրյանի ջրամբար՝ 125.98 մլն մ^3, Ապարանի ջրամբար՝ 11.72 մլն մ^3, Մարմարիկի ջրամբար՝ 1.97 մլն մ^3, Ազատի ջրամբար՝ 16.33 մլն մ^3:

2022 թվականի մարտի 25-ին կազմվել և պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին է ներկայացվել «ՀՀ գետերի 2022 թվականի գարնանային վարարումների տարրերի կանխատեսում» տեղեկագիրը: Տեղեկագիրը հրապարակվել է նաև «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում՝ հունվարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ, Արփա-Սևան ջրատարով Սևանա լիճ տեղափոխված ջրի ծավալը կազմել է 162.834 մլն.խոր.մ ջուր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում՝ հունիսի 3-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ, ոռոգման նպատակով Սևանա լճից բաց թողնված ջրի ծավալը կազմել է 165.063 մլն.խոր.մ:

Ընդհանուր առմամբ, իրականացվել են հիդրոլոգիական դիտարկումներ 74766 հատ (նախատեսված դիտարկումների քանակ՝ 74766):

1.6. Ռադիացիոն մոնիթորինգ

Հիդրոօդերևութաբանական ցանցի 19 կայանում՝ ռադիոլոգիական իրավիճակի վերաբերյալ ամեն օր Գրինվիչի ժամանակով ժամը 06:00 (տեղական ժամանակով 10:00) իրականացվել են գամմա ֆոնի չափումներ:

Իրականացվել է շրջակա միջավայրի գամմա ճառագայթման դոզայի հզորության և աերոլոգիական կայանից բերված այրված թանզիֆի նմուշի ռադիոակտիվ փոշու մակերեսային խտության գումարային բետտա ակտիվության ամենօրյա չափումներ:

Կատարվել է օդերևութաբանական կայաններից բերված հողի նմուշների գումարային բետտա-ակտիվության չափումներ, ըստ անհրաժեշտության:

Կատարվել են ատոմակայանի շրջակայքից՝ Սևջուր Տարոնիկ հիդրոլոգիական դիտակետից, բերված ջրի նմուշներում կոշտ մնացորդների գումարային բետտա-ակտիվության չափումներ: Նորմայից գերազանցումներ չեն դիտվել:

ՀՀ կառավարության 2021 թվականի հուլիսի 1-ի N 1098-Ն որոշմամբ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը հատկացվել է 38,360.0 հազար դրամ՝ «Ռազմական» դրությամբ պայմանավորված, ՀՀ ջրային անվտանգության ապահովման նպատակով Արփա և Որոտան գետերի ավազաններում նմուշառումների իրականացման հաճախականությունը ավելացնելու և ջրի աղտոտվածության մոնիթորինգի հուսալիությունը մեծացնելու համար: Այդ նպատակով հատկացված 38,360.0 հազ.դրամը նախատեսված էր համապատասխան սարքեր-սարքավորումների ձեռք բերման համար:Նշված սարքերի մատակարարումը իրականացվել է արտերկրից՝ մի մասը 1-ին եռամսյակում, իսկ մյուս մասը 2-րդ եռամսյակում:

Նոր ձեռք բերված սարքավորումները արդեն տեղադրվել են և դրվել են շահագործման մեջ: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և մոնիթորինգ" ծրագրի Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ և տեղեկատվության ապահովում միջոցառման գծով 2022թ. համար, որպես արդյունքային ցուցանիշ նախատեսված, " Արփա և Որոտան գետերի, ինչպես նաև Սևանա լիճ թափվող հարավ-արևելյան ավազանի գետերի և սնող ջրաղբյուրների ջրհավաք ավազաններում ջրերի ռադիոակտիվ և քիմիական այլ նյութերով աղտոտվածության դիտարկումներ" -ը սկսվել են 2022թ. սեպտեմբերի 1-ից:

Հիդրոօդերևութաբանական ցանցի 19 կայանում ռադիոլոգիական իրավիճակի վերաբերյալ ամեն օր Գրինվիչի ժամանակով ժամը 06:00 (տեղական ժամանակով 10:00) իրականացվել են գամմա ֆոնի դոզայի հզորության չափումներ: Շաբաթը մեկ անգամ սահմանված կարգով տվյալները մշակվում և ուղարկվում են բաժին:

Աերոլոգիական կայանում իրականացվում է նոր ժամանակակից ռադիոմետրի (մակնիշ՝ PKC-AT1329) աշխատանքները, ջրի նմուշի ալֆա և բետա ռադիոակտիվության չափան համար:

Կատարված չափումների արդյունքներով Երևան քաղաքում և ՀԱԷԿ-ի 30-կմ գոտում գրանցված գամմա-ֆոնի արժեքները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում չեն գերազանցել թույլատրելի սահմանները: Հանրապետության տարածքից ընտրովի սկզբունքով վերցված հողի նմուշներում գումարային բետա-ակտիվությամբ աղտոտվածություն չի արձանագրվել:

Շրջակա միջավայրի գամմա ճառագայթման դոզայի հզորության ամենօրյա արդյունքները շաբաթվա վերջում վերահաշվարկվելուց հետո ՌՀՕԵ հեռագրի միջոցով, կոդավորված ձևով, ուղարկվել են Օբնինսկ, իսկ միջինացված տվյալները՝ ԱԻՆ փրկարար ծառայություն:

Ընդհանուր առմամբ, իրականացվել է բետա-ակտիվությամբ աղտոտվածության չափումներ /ռադիացիոն մոնիթորինգ / 14258 հատ (նախատեսված դիտարկումների քանակ՝ 19454):

1.7. Ռադիոլոկացիոն դիտարկումների իրականացում, մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության աշխատանքներ.

Մարզային հակակարկտային կենտրոնների պետերի և համապատասխան մարմինների կողմից մարզպետարաններում և համայնքապետարաններում կազմակերպվել են հանդիպումներ՝ կոորդինացվել են կայանքների համատեղ շահագործման աշխատանքները, կազմվել հեղուկ գազի գնման և վճարման ժամանակացույցեր: Նախապատրաստվել են համայնքապետարանների և «Բութան» ՍՊԸ-ի հետ պայմանագրերի կնքման աշխատանքներ:

Վավերացվել են հակակարկտային կայանքների համատեղ շահագործման և սպասարկման պայմանագրերը՝ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ -ի և ըստ պատկանելիության համապատասխան համայնքների և սեփականատերերի հետ:

Մաքրվել, ստուգվել և վերանորոգվել են՝ կոնսերվացված գազագեներատորային հակակարկտային կայանքներից ապամոնտաժված հանգույցները, կենտրոններում տեղադրված հեռակառավարման համակարգերը, ալեհավաքները, համակարգչային տեխնիկան, այլ սարքերն ու սարքավորումները:

Իրականացվել են հակակարկտային կայանքերի գազագլանանոթների տեղափոխման, տեխզննման, վերանորոգման, դրոշմակնքման, լիցքավորման և վերաբաշխման աշխատանքներ:

Գարնանը ապակոնսերվացվել են «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ին պատկանող թվով 234 հակակարկտային կայանքները, երկու ՄՌԼ-5 ռադիոլոկացիոն կայանները, ավտոնոմ սնուցման գեներատորները և այլ սարքավորումները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում համատեղ շահագործման է ընդունվել 16 նոր համայքային հակակարկտային գազագեներատորային կայանքներ:

Գազագեներատորային հակակարկտային կայանքների թիվը դարձել է 628:

ԱԻՆ Տեխնիկական անվտանգության ազգային կենտրոն ՊՈԱԿ–ի հետ համատեղ իրականացվել են «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի թվով 152 գազագեներատորային հակակարկտային կայանքների տեխնիկական անվտանգության փորձաքննությանն ուղղված աշխատանքներ, որի արդյունքում տրվել են դրական եզրակացություններ:

2022 թվականի հոկտեմբերի 17-ից նոյեմբերի 24-ն ընկած ժամանակահատվածում իրականացվել է հակակարկտային գազագեներատորային կայանքների կոնսերվացման աշխատանքները, արդյունքում կոնսերվացվել է «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ին պատկանող 234 հակակարկտային գազագեներատորային կայանքները: Միաժամանակ աջակցություն է ցուցաբերվել համայնքներին իրենց պատկանող կայանքների կոնսերվացման աշխատանքներում:

Ակտիվ ներգործության են ենթարկվել 410 կարկտավտանգավոր ամպ, կատարվել է 1215951 կրակոց:

2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ

2.1. ՀՀ Մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի մոնիթորինգի իրականացում

2022թ. ընթացքում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգը (ջրի նմուշառում, դաշտային հետազոտություններ, ֆիզիկաքիմիական և հիդրոկենսաբանական անալիզներ, որակի գնահատում) իրականացվել է հանրապետության ջրային օբյեկտների (գետեր, ջրամբարներ) 141 դիտակետում: Ջրի նմուշներում դիտարկվել են ջրի որակի բնութագրական 40-50 ֆիզիկաքիմիական ցուցանիշ՝ հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ և հիդրոկենսաբանական ցուցանիշներ:
Ընդհանուր առմամբ որոշվել է 43420 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների նվազագույն քանակ՝ 43420):

2.2. ՀՀ Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մոնիթորինգի իրականացում

2022թ. ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության 10 բնակավայրում օդի նմուշառման երեք եղանակով՝ պասիվ, ակտիվ և ավտոմատ: Մթնոլորտային օդում ուսումնասիրվել են ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների, փոշու, փոշում պարունակող մետաղների ու գետնամերձ օզոնի պարունակությունները:
Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ և Ծաղկաձոր քաղաքներում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներն իրականացվել են 15 ստացիոնար դիտակայանում՝ ակտիվ նմուշառման եղանակով: Պասիվ եղանակով նմուշառումներ իրականացվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Կապան, Քաջարան, Չարենցավան և Ծաղկաձոր քաղաքների 214 դիտակետում:

2022թ ընթացքում ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի միջոցառումների շրջանակում որոշվել է 75300 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 75300):

2.3. Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի իրականացում

2022թ. հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի միջոցառումների շրջանակում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- ընդերքօգտագործման հետևանքով հողերի աղտոտվածության աստիճանի գնահատում՝ հողերի նմուշառում, նմուշառված հողերի լաբորատոր հետազոտություններ, տեղանքի օդալուսանկարահանում, քարտեզագրական աշխատանքներ,
- անտառային և բնական լանդշաֆտների հողերի աղտոտվածության աստիճանի գնահատում՝ դաշտային հետազոտական աշխատանքներ, հողերի նմուշառում, նմուշառված հողերի լաբորատոր հետազոտություններ,
- բնակավայրերում հողերի աղտոտվածության աստիճանի գնահատումման դաշտային հետազոտական աշխատանքներ,

• գյուղատնտեսական նշանակության հողերի աղտոտվածության աստիճանի գնահատում՝ դաշտային հետազոտական աշխատանքներ, հողերի նմուշառում, նմուշառված հողերի լաբորատոր հետազոտություններ,

2022թ. ընթացքում հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի միջոցառումների շրջանակում որոշվել է 10000 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ 10000):

2.4. Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ (EMEP) ծրագրի շրջանակներում Հայաստանում օդի անդրսահմանային աղտոտման մոնիթորինգի իրականացում

2022թ. ընթացքում մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգի Ամբերդի դիտակայանում իրականացվել է մթնոլորտային օդի և մթնոլորտային տեղումների մոնիթորինգ և որոշվել 10395 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների նվազագույն քանակ՝ 10395):

2.5. Արաքս գետի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի իրականացում

«Արաքս գետի ջրի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի ծրագրի» շրջանակում Արաքս գետի հայ-իրանական սահմանային հատվածում 2022թ. ընթացքում իրականացվել է ջրի և հատակային նստվածքների մոնիթորինգ, որոշվել 2040 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների նվազագույն քանակ՝ 2040):

2.6. Շրջակա միջավայրի նախարարության կայքի սպասարկում, ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի սպասարկում, բնապահպանական տեղեկատվության հավաքագրում, մշակում, վերլուծում, բազաների սպասարկում, օդի պահանջվող օգտագործում (ՕՊՕ) համակարգի սպասարկում, Էկոպորտալում ինդիկատորների գնահատում, մշակում, թարմացում, պորտալի սպասարկում

2022թ. ընթացքում ապահովվել է շրջակա միջավայրի նախարարության կայքի (http://env.am/) անխափան աշխատանքը: Շրջակա միջավայրի նախարարության պաշտոնական կայքում 2022թ. իննամսյակում տեղադրվել են լուրեր, հայտարարություններ, տեսահոլովակներ, բնապահպանական փորձաքննության նախագծեր, փորձաքննության եզրակացություններ, ՍԹԱ նախագծեր, ծառայողական քննության հրամաններ, մոնիթորինգի եռամսյակային և տարեկան տեղեկագրեր, եղանակային կանխատեսումներ ամենօրյա (աշխատանքային օրեր) ռեժիմով, գետերի, լճերի և ջրամբարների վիճակի, Սևանա լճի վերաբերյալ տեղեկանքներ, նախարարության և համակարգի կառույցների աշխատակազմերի փոփոխություններն ըստ ստացված հրամանների, նախարարության թափուր հաստիքների պարբերական թարմացումներ, բնապահպանական ոլորտը կանոնակարգող իրավական ակտերի ցանկերի թարմացումներ «Օրենսդրություն» բաժնի համապատասխան ենթամենյուներում: Բացվել են նոր բաժիններ, տեղադրվել համապատասխան տեղեկատվությունը, կատարվել են եռալեզու թարգմանություններ: Ամբողջապես վերլուծվել և թարմացվել են Արտանետումներ և Ջրային ռեսուրսներ բաժինները:

ՇՄՆ կայքի համապատասխան էջերի թարմացումները և նյութերի եռալեզու թարգմանությունները կատարվել են ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 02.10.2017թ. թիվ 338-Ա հրամանով հաստատված կարգի համաձայն:

Սպասարկվել է «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի http://meteomonitoring.am/ կայքը, կայքում ավելացվել են մի շարք էջեր, բաժիններ, ենթաբաժիններ: Ամենօրյա ռեժիմով կայքում տեղադրվել են եղանակային կանխատեսումներ, գետերի ելքերի վերաբերյալ տեղեկատվություն: Ջրամբարների լցվածության, Սևանա լճի մակարդակի, ջրի որակի, մթնոլորտային օդի որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունները հրապարակվել են կայքի համապատասխան բաժիններում: Բարելավվել են կայքի մի շարք էջեր, կատարվել է դիզայնի փոփոխություն: Իրականացվել է կայքում տեղադրված նյութերի և մենյուների եռալեզու թարգմանություն:

Սպասարկվել են «ՀՄԿ» ՊՈԱԿ-ի ֆեյսբուքյան և ինստագրամյան էջերը, պարբերաբար ավելացվում է էջում հրապարակվող նյութերի քանակը և որակը: Ավելացել է հետևորդների թիվը սոցիալական ցանցերում:

Սպասարկվել է Հայաստանի էկոպորտալի կայքը՝ ecoportal.am: Հունիսի վերջին պորտալի վրա հաքերային հարձակումից հետո, իրականացված համապատասխան տեխնիկական միջոցառումների շնորհիվ պորտալի աշխատանքը վերականգնվել է: Պորտալում հնարավոր չի եղել պահպանել վերջին 2 տարիների տեղեկատվությունը, ինչի արդյունքում ներկայումս էլ շարունակվում են թարմացման աշխատանքներ: Արդեն իսկ թարմացվել են C2, C3, C4, C5 ինդիկատորներն ամբողջությամբ՝ հայերեն և անգլերեն տարբերակները, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՔԱՐՏԵԶՆԵՐ, ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՆԵՐ մենյուները, Ջրային ռեսուրսներ բաժինը: Պորտալում շարունակում են իրականացվել բազաների վերականգնման աշխատանքներ: Մուտքային ձևաչափեր են պատրաստվել C10, C11 ինդիկատորների տվյալները պորտալ ներմուծելու և գրաֆիկական պատկերներ ձևավորելու համար: Շարունակաբար իրականացվում են տեխնիկական անճշտությունների բացահայտման և շտկման աշխատանքներեր:

Իրականացվել է «Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին» Ձև N2-տա (օդ) (տարեկան), «Ջրօգտագործման մասին» Ձև N2-տա (ջրտնտ) (տարեկան), «Թափոնների առաջացման, օգտագործման և հեռացման մասին» Ձև N 1-թափոն (տարեկան) վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների 2021 թվականի տվյալների մուտքագրման համար բազաների նախապատրաստում: Վտանգավոր նյութերի և թափոնների քաղաքականության վարչության համակարգիչների վրա տեղադրվել է «Թափոնների առաջացման, օգտագործման և հեռացման մասին» Ձև N1-թափոն ծրագիրը և բազան, կատարվել են համապատասխան կարգավորումները: Մթնոլորտային քաղաքականության վարչության համապատասխան համակարգչի վրա տեղադրվել է «Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին» Ձև N2-տա (օդ) բազան, կատարվել համապատասխան կարգավորումները և հաշվարկները: Վտանգավոր նյութերի և թափոնների քաղաքականության վարչությունում կատարվել է «Թափոն» համակարգի տեղադրում սերվերային տարբերակով համակարգիչների վրա: Իրականացվել են 2021 թվականի տվյալների վերլուծություններ:

Իրականացվել է մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի, մթնոլորտային օդի մոնիթորինգի տվյալների ամփոփում, գնահատում և վերլուծություն, բազաների թարմացում, տվյալների սահմանված կարգով տրամադրում և հրապարակում: Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի արդյունքներն ամփոփվել են եռամսյակային տեղեկագրերի տեսքով, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վիճակը նաև բաշխման շաբաթական, ամսական ու եռամսյակային քարտեզների, իսկ մակերևութային ջրերի որակը՝ ամսական և եռամսյակային քարտեզների տեսքով:

2.7. «Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի» (Օրհուս կենտրոնի) սպասարկում

2022թ. ընթացքում Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի (Երևանի Օրհուս կենտրոն) կողմից, հիմք ընդունելով Օրհուսի կոնվենցիայի դրույթները, իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- սեմինարների, բաց դասերի, քննարկումների կազմակերպում, աջակցություն հասարակական լսումների կազմակերպմանը և Օրհուսի կոնվենցիայի 2022թ. Ազգային զեկույցի պատրաստման, Օրհուսի կոնվենցիայի Կողմերի 7-րդ նստաշրջանում Հայաստանի վերաբերյալ կայացրած VII/8a որոշման կատարման վերաբերյալ գործողությունների պլանի մշակման գործընթացներին
- հասարակությանը տեղեկատվության տրամադրում, լուսաբանում և տարածում,
- գրադարանի և ֆիլմադարանի այցելուների սպասարկում, համագործակցություն բնապահպանական ոլորտի ՀԿ-ների և այլ կազմակերպությունների հետ,
- շրջակա միջավայրի խնդիրներով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների և այլ շահագրգիռ անձանց շրջանում «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության» մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագծի տարածում:
- «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության» մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագծի վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում և ներկայացում նախարարությանը,
- մասնակցություն «Կանաչ քաղաքներ» ծրագրին, Ռուսաստանի Պերմ և Նիժնի Նովգորոդ քաղաքների կանաչ տարածքների կառավարման դրական փորձի ուսումնասիրություն,
- մասնակցություն «EU4Dialogue էներգետիկ անցում» ծրագրին,
- մասնակցություն Օրհուսի կոնվենցիայի իրականացմանն առնչվող ազգային և միջազգային գործընթացներին:

Սեմինարների, քննարկումների որոշ մասը կազմակերպվել են օնլայն հարթակներում:

2.8. Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիթորինգի իրականացում

2022թ. ընթացքում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի հիդրոերկրաբանական մոնիթորինգն իրականացվել է 6 ՋԿՏ-ում ընդգրկված 119 ստորերկրյա ջրաղբյուրներում: Ընդհանուր առմամբ որոշվել է 18839 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների թիվ՝ 18839), այդ թվում.

- ստորերկրյա ջրերի 70 դիտակետում (դրական և բացասական մակարդակով հորատանցքերում) 5040 մակարդակի (ճնշման) չափում՝ 6 անգամ հաճախականությամբ (նախատեսված չափումների թիվ՝ 5040): Չափումները կատարվել են Արարատյան, Գյումրիի և Սևանի միջլեռնային գոգավորությունների հորատանցքերում և ջրհորներում:
- ստորերկրյա ջրերի 71 դիտակետում՝ 47 բնաղբյուրում և միջլեռնային գոգավորությունների 23 շատրվանող հորատանցքում ծախսի 5112 չափում (նախատեսված չափումների թիվ՝ 5112),
- ստորերկրյա ջրերի 119 դիտակետում ջերմաստիճանի 8568 չափում (նախատեսված չափումների թիվ՝ 8568),
- ստորերկրյա ջրերի 55 դիտակետերից կատարվել է նմուշառում լաբորատոր հետազոտությունների համար (նախատեսված նմուշառումների թիվը՝ 55),
- ստորերկրյա ջրերի 119 դիտակետի շրջակայքում՝ հյուսիս-հարավ, արևելք-արևմուտք ուղղություններով կատարվել է տեղազննում (նախատեսված ցուցանիշների թիվ՝ 119): Արդյունքում չեն բացահայտվել ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի վրա ազդող նոր տեխնածին գործոններ կամ հնարավոր աղտոտման օջախներ:

Կատարվել է ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի մոնիթորինգ, ընդհանուր առմամբ որոշվել է 4400 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների թիվը՝ 4400):

2.9. *Թափոնների հաշվառում, դասակարգում և վերլուծություն*

Թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման աշխատանքներին աջակցության շրջանակներում, թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների ռեեստրների ստեղծմանն աջակցության նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են թափոնների **գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման 20 օբյեկտներ այդ թվում 17 թափոններ գոյացնող օբյեկտներ և 3 թափոններ վերամշակող և/կամ օգտահանող օբյեկտներ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 20): Մասնավորապես հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են** հետևյալ օբյեկտները՝ «ԳԵՈՊՐՈՄԱՅՆԻՆԳ ԳՈԼԴ» ՍՊԸ, Արարատի ոսկու կորզման ֆաբրիկա; «Արարատցեմենտ» ՓԲԸ, «Արարատի գինու գործարան» ՍՊԸ, «ԵՐՔԱՂԼՈՒՅՍ» ՓԲԸ, «Էկոլոգիա Վ.Կ.Հ» ՍՊԸ, «Թեղուտ» ՓԲԸ Լեռնահարստացման կոմբինատ, «ԱՄ-ԷՍԿԱ» ՍՊԸ, «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ, «Էլբատ» ՓԲԸ, «Սուրբ Աստվածամայր» բժշկական կենտրոն ՓԲԸ, «Եվրոթերմ» ՓԲԸ, «Իզմիրլյան» բժշկական կենտրոն ՓԲԸ, «Ոսկեվազի գինու գործարան» ՍՊԸ, Երեւանի «Շամպայն գինիների գործարան» ԲԲԸ, <<ՏԵԼԻԱ-ՄԵԴ>> ՓԲԸ, <<Ծաղկահովիտի Բժշկական Կենտրոն>> ՓԲԸ, <<ՀԱՅ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՏՆԱՇԻՆԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ>>ՍՊԸ, <<ԱԽՈՒՐՅԱՆԻ ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ>> ՍՊԸ, «ԱՅ.ՍԻ.ԶԵԹ» ՍՊԸ, «Սլավմեդ Բժշկական Կենտրոն» ՍՊԸ: Օբյեկտների ընտրության չափորոշիչներն են՝ օբյեկտը գոյացնում է թափոններ կամ օբյեկտը վերամշակում/օգտահանում է թափոններ կամ վերոնշյալ երկու չափորոշիչների համակցությունը: Ուսումնասիրության ընթացքում հավաքվել է հետևյալ տեղեկատվությունը՝ թափոնագոյացնող պրոցեսները, թափոնների անվանացանկը, գոյացման ծավալները, որակական և քանակական

բնութագրերը, տեղեկություններ՝ թափոնների գործածության և դրանց գոյացման ծավալների ու վտանգավորության աստիճանի նվազեցման վերաբերյալ: Թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման աշխատանքներին աջակցության շրջանակներում, թափոնների և դրանց օգտագործման ու վնասազերծման տեխնոլոգիաների վերաբերյալ տվյալների բանկը համալրելու նպատակով, հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են թափոնների օգտահանման, վնասազերծման **15** տեխնոլոգիա և երկրորդային հումքի վերամշակման **10** մեթոդ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ **25**):

Թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման աշխատանքների աջակցության շրջանակներում, թափոնների հեռացման վայրերի ռեեստրների ստեղծմանն աջակցության նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է ուսումնասիրություն թափոնների հեռացման **11** վայրերում **(նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 11)**: Մասնավորապես ուսումնասիրվել են Կոտայքի մարզի՝ ***Բյուրեղավանի, Եղվարդի, Աբովյանի, Քասախի, Ջրվեժի, Գառնու,*** Լոռու մարզի՝ **Ալավերդու, Սպիտակի**, և Արմավիրի մարզի՝ ***Մեծամորի, Էջմիածնի, Արմավիրի*** *բնակավայրերի* գործող աղբավայրերը: Աղբավայրի ուսումնասիրության ժամանակ հետազոտվում են մի շարք գործոններ, որոնք հնարավորություն կտան պատկերացում կազմել ոչ միայն տվյալ աղբավայրում տեղադրվող թափոնների ծավալի և տեսակի մասին, այլև դրանց տեղափոխման և տեղադրման պայմանների ինչպես նաև դրանցից բխող ռիսկերի մասին: Վերոնշյալ տեղեկատվությունը կարող է ստեղծել հենք որոշում կայացնողների համար կանխարգելելու՝ կամ նվազագույնի հասցնելու վերոնշյալ թափոնների վնասակար ազդեցությունը շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա: Ուսումնասիրման ժամանակ հավաքվում են այնպիսի տվյալներ ինչպիսիք են՝ աղբավայր տեղադրվող թափոնների քանակը, այն համայնքների ցանկը որոնցից գոյացող թափոնները տեղադրվում են տվյալ աղբավայրում, բաց այրման օջախների կամ հետքերի առկայությունը, բաց այրման հաճախականությունը, ուսումնասիրվող աղբավայրի կարգավիճակը, աշխարագրական դիրքը, աղբավայրի մակերեսը, ցանկապատի, պահակատան, ջրամատակարարման և հոսանքի առկայությունը, տվյալ աղբավայրում թափոններ տեղադրող օպերատորի մասին տեղեկատվություն, ինչպես նաև այն բնակչության թվի մասին, որը գոյացնում է աղբավայր տեղափոխվող թափոնները:

«Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» Ստոկհոլմի կոնվենցիայով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարմանն աջակցելու նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է նմուշառման ենթակա աղբավայրի ընտրություն: Աղբավայրի ընտրության հիմնական չափորոշիչը բաց այրման առկայությունն է, որը հանդիսանում է ոչ միտումնավոր արտադրված Կայուն Օրգանական Աղտոտիչների (UPOPS)՝ մասնավորապես պոլիքլորացված դիբենզոդիօքսինների և դիբենզոֆուրանների խոշոր աղբյուր: Աղբավայրի ընտրության ժամանակ հաշվի են առնվում նաև այնպիսի չափանիշներ ինչպիսիք են՝ աղբավայրի աշխարհագրական դիրքը, քամիների վարդը, աղբավայրի հեռավորությունը բնակավայրերից, արոտավայրերից, մակերևույթային և ստորերկրյա ջրերից, ինչպես նաև առողջարաններից և բնության հատուկ պահպանվող տարածքներից: Այս տարվա ուսումնասիրությունների համար ընտրվել էր «Աբովյանի աղբավայրը»: Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին Ստոկհոլմի կոնվենցիայով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարմանն աջակցելու նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է

նաև, ընտրված աղբավայրի նմուշառում: Մասնավորապես՝ աղբավայրից և նրան հարող տարածքից վերցվել է 26 միջինացված ներկայացուցչական հողի նմուշ: Վերցված նմուշները 2022թ. սեպտեմբեր ամսին հանձնվել են ՊՈԱԿ-ի կենտրոնական լաբորատորիա՝ դրանցում ԿՕԱ-ների մնացորդային քանակությունների որոշման համար: Ավարտվել են վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրման աշխատանքները (100%) մասնավորապես՝ «Պոլիքլորացված բիֆենիլներ (PCBs), պոլիքլորացված տերֆենիլներ (PCTs), պոլիքլորացված նաֆթալիններ (PCNs) կամ պոլիբրոմացված բիֆենիլներ (PBBs) ներառյալ հեքսաբրոմոբիֆենիլ պարունակող, կամ դրանցով աղտոտված, թափոնների էկոլոգիապես համահունչ կառավարման» տեխնիկական ուղեցույցի մշակումը:

Թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման միջոցառումներին ի աջակցություն, կատարվել է ՀՀ տարածքում 2021 թվականին առաջացած թափոնների վերաբերյալ կազմակերպությունների կողմից ներկայացված վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների ուսումնասիրում և վերլուծություն: 2021 թվականին հաշվետվություն ներկայացրած ձեռնարկությունների թիվը կազմում է 1217 ձեռնարկություն:

3. ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

2022 թվականի ընթացքում Անտառների և կենսաբազմազանության մոնիթորինգի ծառայության կողմից իրականացվել են անտառներում դիտարկումներ և ուսումնասիրություններ 45 հատ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 45): անտառպահպանության, մթերված և իրացված թափուկ վառելափայտի, հրդեհված տարածքների և անտառխախտման արձանագրությունների, անտառապատման աշխատանքների պահպանության ուսումնասիրություններ են իրականացվել թվով 5 ԲՀՊՏ-ների և Անտառային կոմիտեի «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի 15 անտառտնտեսության մասնաճյուղերի սահմաններում: Աշխատանքների արդյունքում ուսումնասիրվել են «Զանգեզուր կենսոլորտային համալիր» և «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց» «Սևան ազգային պարկ», «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ների և «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Տաշիրի, Ճամբարակի, Հրազդանի, Վանաձորի, Թումանյանի, Սևքարի, Արծվաբերդի, Ստեփանավանի, Իջևանի, Նոյեմբերյանի, Ջիլիզայի, Արագածոտնի, Գորիսի, Սիսիանի և Կապանի անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի աշխատակիցների կողմից կազմված անտառխախտման արձանագրությունները, պահպանության աշխատանքների կազմակերպվածությունը, ուշադրություն է դարձվել անտառային հրդեհներին և հակահրդեհային անվտանգության պարտադիր միջոցառումների իրականացմանը և առկա մի շարք այլ հույժ կարևոր հիմնախնդիրներին:

Ուսումնասիրությունների արդյունքում հայտնաբերվել է 53 ապօրինի հատման օջախներ, որոնցում հատված ծառերի քանակը հասնում է հարյուրապատիկների:

Ուսումնասիրվել է 2019-2021 թթ.-երին իրականացված անտառվերականգնման աշխատանքների ընթացիկ վիճակը, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է 403,7հա:

Հաշվարկվել է ծառերի կպչողականությունը, որոշ դեպքերում իրականացվել է մակերեսային հաշվարկներ և քարտեզ-սխեմաների կազմում:

Իրականացրել է նաև փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրություններ, որոնք համեմատվել են նախորդ տարվա տվյալների հետ:

Ուսումնասիրվել է 52 հատատեղ, որից 40-ը սանիտարական, 8-ը անցումային 1-ը՝ նոսրացման, 3-ը՝ այլ հատում: Բացահայտվել են հատատեղերում առկա մի շարք թերություններ, ինչպիսիք են՝ հատման տեսակին ոչ համապատասխան ծառերի ընտրություն, համարակալումների անընթեռնելիություն, անտառահատման տոմսում նշված վայրի և հատատեղի իրական վայրի անհամապատասխանություն:

Իրականացվել է «Սևան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված Սևանա լճի ջրածածկ անտառտնկարկների մաքրման միջոցառումների դիտարկում (մաքրված տարածքի մակերեսային հաշվարկ), ինչպես նաև ուսումնասիրվել է ջրածածկ և ջրածածկման ենթակա համապատասխան տարածքների հատման ենթակա ծառերի անձնագրերը և համեմատվել դաշտում առկա տվյալների հետ:

ԱՏՀ և ՀՋ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ, օգտագործելով Սենտինել 2 արբանյակի ձմեռային ժամանակահատվածի պատկերները ուսումնասիրվել են ՀՀ անտառներում առկա ասեղնատերև մոնոկուլտուրաների մակերեսները: Դրանք համեմատվել են «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի անտառտնտեսության մասնաճյուղերի նախկին կառավարման պլաններում առկա տվյալների, ինչպես նաև թվային քարտեզագրական շերտերում առկա տվյալների հետ: Վեր են հանվել մի շարք անհամապատասխանություններ:

Կատարվել է «Խոր Վիրապ» պետական արգելավայրում բռնկված հրդեհի վերլուծություն: Վերլուծությունը կատարվել է ԱԹՍ – ով կատարված օրթոֆոտոնկարի հիման վրա: Sentinel 2 արբանյակից ստացված պատկերների մշակման արդյունքում վերծանվել է Խուստուփ լեռան հարակից տարածքում (Խուստուփից 5 կմ հրվ-արլ, հարավահայաց դիրքադրության լանջին) և «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Իջևանի անտառտնտեսություն մասնաճյուղում բռնկված հրդեհները:

Հեռազննման տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ուսումնասիրվել է 18.09.2022 թվականի Սենտինել-2 արբանյակից ստացված պատկերը, որի արդյունքում հաշվարկվել է Վայոց ձորի մարզում Ադրբեջանի հարձակման հետևանքով հրդեհված տարածքների մակերեսը:

Քարտեզագրվել են անտառային տարածքներում տեղի ունեցած մի շարք այլ հրդեհներ:

Արբանյակային պատկերների վերծանման արդյունքում հաշվարկվել է Արծվանիկի և Գեղանուշի պոչամբարների մակերեսները 2022 թվականի հունիսի դրությամբ: Արդյունքում պարզվել է, որ Գեղանուշի պոչամբարի հայելու մակերեսը էական փոփոխությունների չի ենթարկվել համեմատած 2021 թվականի հետ, իսկ Արծվանիկի պոչամբարի մակերեսը ավելացել է 14.75հա-ով:

Ընդհանուր առմամբ դրամաշնորհի պայմանագրի շրջանակներում իրականացվելիք միջոցառումները իրականացվել են ըստ պայմանագրի սահմանված չափով և որակով: 2022թ. ընթացքում.

- կատարվել է դիտարկումների ամփոփում, կազմվել են թվով 22 ամփոփագրեր:

- Հաշվետու ժամանակաշրջանում օդերևութաբանական և հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումների մասով կա շեղում, որը պայմանավորված է եղանակային պայմաններով, ինչի արդյունքում 2 օդերևութաբանական կայանների աշխատանքներ ժամանակավորապես դադարեցվել են և ձևակերպվել է աշխատողների հարկադիր պարապուրդ:
- Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող, ջուր) կայուն օրգանական աղտոտիչների մնացորդային քանակները որոշվել են, համաձայն Ստոկհոլմի Կոնվենցիայի, 100 տոկոսով,
- ցուցանիշների համապատասխանության տեսակարար կշիռը (արդյունավետությունը) ծրագրով հաստատված մոնիթորինգային ցուցանիշներին կազմում է 100 տոկոս ,
- Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության ստանդարտներին համապատասխանության աստիճանը,կանխատեսումների արդարացվածության տոկոսը կազմում է 85 տոկոս,
- վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի համար սահմանվածի չափով՝ 100 տոկոս,
- անտառտնտեսությունների և բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ընդգրկվածության աստիճանը կազմում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համար սահմանվածի չափով՝ 80 տոկոս:

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի Կենտրոն»
ՊՈԱԿ –ի տնօրեն Լ.Ազիզյան

Կ.Տ.

"18" " հունվարի" 2023թ"

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ և տեղեկատվության ապահովում» ծրագրային միջոցառման գծով արդյունքային (կատարողական) ցուցանիշների հաշվետվության վերաբերյալ

1) անհրաժեշտ է ներկայացնել հետևյալ տեղեկատվությունները՝
   - ՀՀ անտառածածկի և սաղարթի փոփոխությունների վերաբերյալ տարածական քարտեզներ (GIS shape files) և մակերեսների (հա) տվյալներ, ըստ տարիների՝ ստեղծված արբանյակային տվյալների վերծանման և արխիվացման արդյունքների, ինչպես նաև դաշտային ուսումնասիրությունների հիման վրա,

     Տեղեկատվությունը կցվում է /հավելված 1/
   - տարեկան բնափայտի իրական ծավալների (խմ) վերհանման վերաբերյալ ուսումնասիրությունների տվյալներ.

     Տեղեկատվությունը կցվում է /հավելված 2/:
2) Հավելված 3-ում և «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և մոնիթորինգ» ծրագրի Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ և տեղեկատվության ապահովում միջոցառման գծով արդյունքային (կատարողական) ցուցանիշների վերաբերյալ հաշվետվությունն անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել «Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող և ջուր) կայուն օրգանական աղտոտիչների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ» տողի թվային ցուցանիշին.

   Պարզաբանում

   Հավելված 3-ում կատարվել է փոփոխություն և «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և մոնիթորինգ» ծրագրի Հիդրոօդերևութաբանություն, շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ և տեղեկատվության ապահովում միջոցառման գծով արդյունքային (կատարողական) ցուցանիշների վերաբերյալ հաշվետվությունն ամբողջությամբ համապատասխանեցվել է «Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող և ջուր) կայուն օրգանական աղտոտիչների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում, ցուցանիշ» տողի թվային ցուցանիշին:

3) Հաշվետվության 1.5 կետում նշված է, որ «Ամեն ամիս կազմվել է Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին», սակայն ջրային պետական կադաստրում գրանցելու նպատակով այն չի ներկայացվել ջրային ռեսուրսների կառավարման վարչությանը.

   Պարզաբանում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի փետրվարի 2-ի 68-Ն որոշման հավելվածի III կետով սահմանված են «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից Շրջակա

միջավայրի նախարարությանը տրամադրվող տեղեկատվության բովանդակությունն և տրամադրման ժամկետները, հավելվածում սահմանաված չէ Սևանա լճի ամսական և տարեկան ջրային հաշվեշռի տրամադրման կարգը և ժամկետները: Միաժամանակ պետք է նշել, որ մակերևութային ջրային ռեսուրսների քանակական ցուցանիշների վերաբերյալ՝ տարեկան պարբերականությամբ մինչև հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա հուլիսի 15-ը ներկայացվում է «ՀՀ մակերևութային ջրային ռեսուրսների ամենամյա տվյալներ» տարեգիրը (վերջինը ներկայացվել է Ն/18.1/5136-2022 գրությամբ), որի աղյուսակ 2"13-ը Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռն է:

4) ներկայացնել պարզաբանում հաշվետվության 1.5 կետում նշված է 2022 թվականի դեկտեմբերի 27-ի դրությամբ ջրամբարների լցվածության ցուցանիշների վերաբերյալ. մասնավորապես, նշված է՝ Արփի լիճ՝ 41.4 մլն. մ^3, Ախուրյանի ջրամբար՝ 123 մլն. մ^3, Ապարանի ջրամբար՝ 11.7 մլն. մ^3, Ազատի ջրամբար 15.6 մլն. մ^3, սակայն ջրային պետական կադաստրում, համաձայն «Ջրառ» ՓԲԸ-ի ներկայացված ամենօրյա տեղեկատվության, 2022 թվականի դեկտեմբերի 27-ի դրությամբ ջրամբարների լցվածությունը կազմել է՝ Արփի լիճ՝ 41.2 մլն. մ^3, Ախուրյանի ջրամբար՝ 122,56 մլն. մ^3, Ապարանի ջրամբար՝ 11,66 մլն. մ^3, Ազատի ջրամբար 15.53 մլն. մ^3.

Պարզաբանում

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից ՀՀ 5 ջրամբարներում ջրալցվածության վերաբերյալ տվյալները շահառուներին տրամադրվում ըստ հիդրոլոգիական դիտակետերի տվյալների և ՊՈԱԿ-ը իրավասու չէ մեկնաբանել այլ կազմակերպությունների կողմից նույն բնութագրիչի վերաբերյալ ներկայացվող տվյալները:

5) հաշվի առնելով, որ տարին ամփոփվել է՝ առաջարկում եմ տվյալները ներկայացնել 2022 թվականի դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ.

Պարզաբանում

Կատարվել է փոփոխություն,հաշվետվության մեջ ներառված բոլոր տվյալները ներկայացվել են 31.12.2022թ. դրությամբ, քանի որ համակարգի դիտարկումների ցանցը շուրջօրյա ռեժիմով է աշխատում և դիտարկումների շարքը չի ընդհատվում:

6) Որպես օդերևութաբանական և հելիոերկրաֆիզիկական դիտարկումների թերակատարում, ինչպես նախորդ հաշվետվություններում, այնպես էլ 4-րդ եռամսյակի համար, նշված է «նոր աշխատակիցների համալրման անհնարինությունը»: Անհրաժեշտ է պարզաբանել՝ ինչո՞վ է պայմանավորված պարբերաբար ներկայացվող խնդիրը, արդյո՞ք դիտարկումների թերակատարումը բացասական հետևանքներ կարող է ունենալ՝ անհրաժեշտության դեպքում ցուցանիշների փոփոխության կամ աշխատակիցների ներգրավման սկզբունքի վերանայման հարցերը քննարկելու նպատակով:

Պարզաբանում

Պայմանավորված եղանակային պայմաններով, երբ անհնարին է դառնում տեղաշարժվելը, կայանից մոտակա բնակավայրեր սնունդ և կենցաղային այլ իրեր հայթայթելու համար, բարձրլեռնային դժվարամատչելի կայանների աշխատանքը անհնարին է դառնում և ստիպված ձևակերպվում է հարկադիր պարապուրդ աշխատողների համար և մինչև ճանապարհների բացվելը, դադարեցվում են այդ պայմաններում հայտնված դժվարամատչելի օդերևութաբանական կայանների աշխատանքը: Այդ հանգամանքով է պայմանավորված, հաշվետու ժամանակահատվածում, Վարդենյաց լեռնանցքի դժվարամատչելի օդերևութաբանական կայանի աշխատանքի ժամանակավոր դադարեցումը, որն էլ բերել է ցուցանիշների թերակատարման:

Մինչև ԽՍՀՄ փլուզումը նմանատիպ կայանների համար գործում էին նորմեր,որոնք կարգավորում էին բնակավայրերից հեռու գտնվող կայանների աշխատանքային պայմանները:Այսպես, օրինակ համակարգում գործող 6 բարձր լեռնային դժվարամատչելի կայանների աշխատողներին հատկացվում էր անվճար սնունդ՝ աշխատանքային օրենսդրության, ԽՍՀՄ Աշխատանքի Պետական Կոմիտեի և ՀամԿԽ-ի համատեղ որոշման պահանջներից ելնելով, որը տրվում էր բնամթերքի ձևով: ԽՍՀՄ փլուզումից հետո, ՀՀ ֆինանսների, ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարությունների կողմից թույլատրվեց դժվարամատչելի բարձրլեռնային կայանների աշխատակիցների հասանելիք անվճար սննդամթերքի արժեքը հաստատված նորմաների սահմաններում վճարել գումարային տեսքով ելնելով հանրապետությունում գործող նվազագույն աշխատավարձի չափից: 2018թ.այդ հատկացումները դադարեցվել են, քանի որ բացակայում էր իրավական հիմքը:Դա հանգեցրեց նրան, որ եղանակային դժվար պայմաններում աշխատողները չեն կարող ամիսներ շարունակ մնալ աշխատավայրում և պահպանել աշխատանքային ռեժիմը:

Որոտանի լեռնանցքի աշխատանքների Ժամանակավորապես դադարեցումը պայմանավորված է նոր աշխատակիցների համալրման դժվարությամբ, ինչը ցածր աշխատավարձերի արդյունք է՝ համակարգի միջին աշխատավարձը կազմում է 135000 դրամ:

Դիտարկումների թերակատարումը էական բացասական հետևանքներ առայժմ չի ունեցել, քանի որ չնայած հարկադիր պարապուրդին, աշխատողները լինում են աշխատավայրում և հնարավորինս ապահովում են աշխատանքների կատարումը:

«Հիդրոօդերևութաբանության և
մոնիթորինգի կենտրոն»ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Լ.Ազիզյան